

Kriminologiska institutionen

Stockholms
universitet

Norra Grängesbergsgatan

Om att tämja den urbana fronten

Examensarbete för masterexamen i kriminologi, 30 hp

Kriminologi
Avancerad nivå
Vårterminen 2018
Siri Haavimb

Sammanfattning

I denna uppsats studeras Norra Grängesbergsgatan i Malmö och dess kriminalitet utifrån Smiths (1996) koncept om *den urbana fronten*. Utgångspunkten är att gatan befinner sig i början av en gentrifieringsprocess och att den därmed kan förstås vara en urban front. Utmärkande för den urbana fronten är att den besitter en dubbelhet i hur platsen upplevs vara både farlig och lockande. Fokus riktas i denna uppsats mot gatans kriminalitet då kriminaliteten förstås besitta en liknande dubbelhet och att olika aktörer tillskriver den olika mening utifrån deras position i gentrifieringsprocessen. Delar av vidareanvändningen av Bourdieus teoretiska ramverk används för att belysa det kulturella kapitalets roll i gentrifieringsprocessen och civiliseringen av den urbana fronten.

Nio personer har intervjuats, vilka på olika sätt medverkar i, eller kan påverkas av, en gentrifiering av Norra Grängesbergsgatan. Intervjuerna har analyserats med en tematisk analys. Intervjupersonernas skilda bilder av kriminaliteten på gatan tolkas utifrån deras positioner i gentrifieringsprocessen. Fyra bilder av kriminaliteten framträder i materialet: i) bilden av gatan som en plats full med olika slags kriminalitet och att det är ett slags 'laglöst land'. Genom denna bild legitimeras aktörernas eget arbete på den urbana fronten och de intar rollen av ett 'räddande kavalleri'. ii) att gatan *numera* är fri från kriminalitet, vilket tolkas dels som en historieskrivning över den urbana fronten, men även som ett motstånd mot den negativa bild som upplevs finnas av gatan. iii) en temporal uppdelning av frontmytologins aspekter. Norra Grängesbergsgatan förstås här inte som farlig och lockande samtidigt, utan dessa aspekter separeras genom olika upplevelser av platsen på natten respektive dagen. iv) bilden av de många olika verksamheter som förstås befinna sig i en gråzon gällande laglighet – och hur dessa, trots deras semi-olaglighet – förstås bidra positivt till såväl Norra Grängesbergsgatan som hela Malmö. Sammantaget skapar intervjupersonernas olika bilder av kriminaliteten en bild av Norra Grängesbergsgatan som en urban front – en plats som upplevs vara både farlig och lockande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1 Inledning	4
1.2 Syfte och frågeställning	6
2 Om gentrifiering	7
2.2 Gentrifieringsprocessen	7
3 Teoretiskt ramverk	9
3.1 Det kulturella kapitalets roll	9
3.2 Den urbana fronten	11
4 Tidigare forskning	13
4.1 Stigmatiseringen av fronten	13
4.2 Pionjärerna som räddare	14
4.3 Att civiliseraden urbana fronten	15
5 Material och Metod	16
5.1 Att närma sig den urbana fronten	16
5.1.1 Val av intervjupersoner	17
5.1.2 Materialets begränsningar	19
5.2 Intervjuer	20
5.3 Analysmetod	21
5.4 Etiska överväganden	22
6 Resultat och Analys	22
6.1 Den kriminella gatan	23
6.1.1 Det är bättre nu	23
6.1.2 Laglöst land?	24
6.2 Frontens dubbla ansikten	26
6.3 Från svart till grått till vitt – områdets många verksamheter	29
6.4 Från kriminell till kulturell – NGBG Gatufest	32
6.5 Framtiden - vem blir kvar?	35
7 Diskussion	36
7.1 Begränsningar	40
7.2 Avslutande reflektion	41
8 Referenser	42
8.1 Övriga källor	45

1 Inledning

Norra Grängesbergsgatan är en dryg kilometer lång gata som passerar genom Sofielunds industriområde i Malmö. Gatan kan beskrivas placerad mellan områdena Rosengård och Möllevångstorget både geografiskt och kulturellt. Den breda, vältrafikerade industrigatan kantas av anonyma tegelbyggnader, biltvättar, butiker med blinkande lampor och skyltar med texter på både svenska och arabiska.

Figur 1. Karta över Norra Grängesbergsgatans (rödmarkerad) placering i förhållande till Malmö.

Även om flertalet industrier försvunnit finns större aktörer som Pågen och Stadex kvar, sida vid sida med olika slags företagsverksamheter: biltvättar och -mekaniker, snickerier och butiker som säljer möbler, lampor, måleriattiraljer och baklava. Här finns också etniska föreningar, religiösa samfund, svart/medlemsklubbar, sport- och kulturföreningar, replokaler och ateljéer (Tidskriften Arkitektur, 2018-05-08; Dahlberg m.fl., 2006:11–13).

Under ett antal år har det i dagspressen rapporterats om olika former av kriminalitet från området. Norra Grängesbergsgatan har beskrivits som ”en av Malmös mest kriminella gator” (Kvällsposten, 2017-10-31) och ”en av de farligaste i staden” (Kvällsposten, 2018-04-19).

Rapporteringen har till stor del handlat om svartklubbar med tillhörande narkotikabrott, människohandel, misshandel och mord (Skånska Dagbladet, 2011-06-14; Sydsvenskan, 2011-07-09). För att få bukt med problemen har körförbud införts på gatan under natten och på senare tid har myndigheter, som räddningstjänsten och livsmedelsverket, tillsammans med polisen bedrivit tillsyn av verksamheterna i området (Lokaltidningen Malmö, 2017-12-14).

År 2014 startade Fastighetsägare Sofielund, en förening där fastighetsägare, företag och föreningsliv i stadsdelen Sofielund arbetar tillsammans med Malmö stad efter BID-modellen (*Business Improvement District*). Föreningens syfte är bl.a. att ”främja en positiv bild, ökad attraktivitet och stolthet över Sofielund” och har t.ex. anställt städpatruller till stadsdelen (Kronkvist & Ivert, 2017:26). Två år efter föreningens grundande arrangerades gatufesten NGBG för första gången i området, med stöd från Fastighetsägare Sofielund och Malmö stad. Under ett dygn gjordes garage om till scener och gatan fylldes med besökare. Gatufesten beskrivs ”ta tillvara idéer hos lokala aktörer” och sätta ”fokus på de positiva krafterna i området” (Stadsliv, 2017:18f).

Myndighetskontrollerna, Fastighetsägare Sofielund och gatufesten kan alla förstås som delar av ett pågående arbete som handlar om att förändra både gatan och *bilden* av gatan. Att förändra bilden av gatan ska ses som ett sätt att skapa en *ny förståelse* för vad gatan är och kan utifrån detta förstås som ett första steg i en gentrifieringsprocess (Naegler, 2012:27f; Smith, 1996:187). Begreppet gentrifiering har också nämnts i relation till Norra Grängesbergsgatan, och platsen beskrivs då befinna sig i början av en sådan process (Expressen, 2017-10-31; Sydsvenskan, 2017-08-23; 2017-09-09; Kvällsposten, 2018-04-19).

Smith (1996:186ff) beskriver hur ett område som befinner sig i denna första fas av gentrifiering förstås som en *urban front*¹. Paralleller dras här mellan den mytologi som omgav den amerikanska nybyggarfronten under 1800-talet och hur gentrifieringsområden beskrivs. Det handlar om en *frontmytologi* som gör att platsen förstås vara såväl farlig som lockande, och samma slags bilder av platsen, menar Smith, går att finna kring den nya, urbana fronten (ibid:xv). I pressens beskrivningar av Norra Grängesbergsgatan framträder en tydlig bild av

¹ Eng *urban frontier*. Det finns flera möjliga svenska översättningar. Hedin (2010:14) använder t.ex. begreppet *gränsframflyttande*, medan Despotovic och Thörn (2015) istället använder *front*. För mig fångar begreppet *front* bättre de motsättningar och konflikter gentrifiering ofta innebär och därför används detta begrepp i uppsatsen.

platsen som farlig, men det förstås samtidigt även finnas ”positiva krafter” i området i form av ett rikt kultur- och föreningsliv. Hur samverkar dessa två aspekter av gatan, och vilken roll spelar kriminaliteten på en plats som Norra Grängesbergsgatan? Smith (1996:195ff) beskriver hur den urbana fronten civiliseras genom konstens och kulturens närvaro, men även hur platsens kriminalitet gör att kulturen upplevs som ’rå’ och ’äka’. I linje med detta beskriver Zukin (2010:35–53) hur en estetisering av stadens ’ruffighet’ verkar som en symbol för autenticitet, vilket gör att områden som upplevs vara ’ruffiga’ därför även upplevs vara ’äka’ – och därmed spännande och attraktiva. Denna förståelse möjliggör för att belysa hur kriminalitet, som symbol för det spännande och annorlunda, inte bara är en del av frontens farlighet utan även dess lockelse. Det kan vidare belysa hur kulturellt kapital, som katalysator för gentrifiering, förändrar bilden av ett område och på så vis tämjer den urbana fronten (Ferm, 2016:404; Naegler, 2012:40).

1.2 Syfte och frågeställning

Utifrån förståelsen att Norra Grängesbergsgatan är vad Smith (1996) kallar en urban front syftar uppsatsen till att belysa kriminalitetens mening i den urbana fronten och gentrifieringsprocessen. Den kriminologiska forskningen inom gentrifiering har främst fokuserat på hur kriminaliteten i ett område förändras *till följd av* gentrifieringsprocesser (se t.ex. Boggess & Hipp, 2016; Papachristos et al, 2011). I denna uppsats riktas istället fokus mot den roll kriminaliteten kan spela i att skapa den dubbelhet som den urbana fronten förknippas med, och syftar till att belysa hur kriminaliteten på Norra Grängesbergsgatan gör att platsen upplevs vara både farlig och lockande. Häri ligger en förhoppning om att kunna bidra till en förståelse för kriminalitet som fenomen; hur det kan existera olika – ibland motsägelsefulla – bilder av och förståelser för brottslighet. Genom att belysa kriminaliteten i gentrifieringsprocessen utifrån konceptet om den urbana fronten synliggörs även hur platsen tämjs på flera plan; dels genom ett konkret arbete som görs i den fysiska miljön, men även genom att förändra *bilden* av platsen. Uppsatsens frågeställning är följande:

• Vilken mening tillskrivs kriminaliteten i den urbana fronten av aktörer involverade² i en gentrifiering av Norra Grängesbergsgatan?

²Att vara ’involverad i’ ges här en relativt bred mening. Det syftar dels till personer drivande i processen, men inkluderar även personer som dagligen verkar på gatan och som eventuellt kan påverkas av processen.

2 Om gentrifiering

Begreppet gentrifiering myntades av Ruth Glass under 1960-talet och syftade till att beskriva ett fenomen vari medelklassindivider bosatte sig i arbetarklassområden i London. Processen innebär att områdets karaktär förändras dels fysiskt – byggnader och bostäder renoveras och uppgraderas – men även socialt – till följd av hyreshöjningar och ökade bostadspriser trängs invånare med lägre socioekonomisk status ut (Atkinson & Bridge, 2005:3f; Hedin, 2010:7–9). Begreppet har med tiden breddats och förstås idag förändra ett områdes sociala och kulturella karaktär genom olika former av bortträngning³ av invånare och verksamheter, där nya verksamheter i högre uträkning förstås gå i linje med medelklassens smaker, normer och ideal. (Clark, 2014:39; Ferm, 2016:402; Gonzalez & Waley, 2013:969; Smith, 1996:37). I takt med att ett område gentrifieras förändrar det röst – nya invånare och användare av platsen efterfrågar nya typer av tjänster, och kan även besitta större möjligheter än tidigare invånare att få det de efterfrågar. Det innebär en förändring i hur området eller platsen förstås – *vad* det ska användas till och *vem* som har rätt till det (Atkinson, 2004:116; Naegler, 2012:28). Utifrån detta synsätt tydliggörs varför gentrifiering är känslomässigt laddat; den fysiska förändringen blir en påminnelse om att förståelsen för *vad* platsen ska användas till och *av vem* är under omförhandling. Att gentrifiering upplevs som ett hot handlar därför inte enbart om risken för bortträngning, det innebär även ett hot mot områdets identitet och skapar en konflikt kring vad individer och grupper förväntar sig av det urbana rummet och hur det ska användas (Naegler, 2012:10f).

2.2 Gentrifieringsprocessen

Gentrifieringsprocessen har beskrivits ske i fyra steg: inflyttning, upprustning, värdestegring och slutligen bortträngning (Holm, 2014:216f). Stegen överlappar varandra och processen ser liknande ut i såväl bostadsområden som handels- eller före detta industriområden (Kerstein, 1990:635; Monroe Sullivan & Shaw, 2011:414; Pratt 2009:1043). 'Riskbenägna' personer, som "studenter, kulturarbetare och alternativa" (Holm, 2014:217) beskrivs tillhöra de som 'upptäcker' ett område och flyttar in i första fasen. De lockas dit dels för områdets låga hyror,

³ *Direkt bortträngning* är vad som traditionellt åsyftas inom gentrifiering; priser och hyror i området höjs och invånare med sämre ekonomi har inte längre råd att bo kvar i området. *Indirekt bortträngning* syftar till hur områden runtomkring det område som gentrifieras påverkas; priser och hyror höjs till följd av närheten till ett attraktivt område. *Exkluderande bortträngning* innebär att de höjda priserna i ett område gör det omöjligt för vissa samhällsgrupper att flytta in i området. *Bortträngningsstryck* syftar mindre till de ekonomiska aspekterna och mer på hur sociala och kulturella förändringar i ett område leder till att invånare känner sig främmande och ovälkomna i området (Clark, 2014:39; Hedin, 2010:15; Slater, 2014:119–122).

men även av dess karaktär – områdets sociala mix, diversitet eller autenticitet (Naegler, 2012:37–41; Pratt, 2009:1044f; Zukin & Braslow, 2011:133–137). Särskilt fokus har riktats mot kulturutövare⁴ i denna första fas och gruppen har beskrivits verka som katalysator för gentrifiering (Ferm, 2016:405; Harris, 2012:227; Mathews & Picton 2014:339; Yoon & Currid-Halkett, 2015:22). Att kulturutövare flyttar in i ett område likt Norra Grängesbergsgatan ses sällan som problem då gruppen främst förstås finna användning för lokaler övergivna av industrin. Gruppen renoverar med egna insatser medan allmänheten inte visar något större intresse för området (Ferm, 2016:405; Holm, 2013:217).

Norra Grängesbergsgatan förstås – med dess diversitet av företag, kulturella verksamheter, och etniska föreningar – befinna sig i det första steget i en gentrifieringsprocess. Om utvecklingen på platsen fortskrider på liknande vis som beskrivits i litteraturen innebär nästa steg ett större intresse för området hos ’kulturella entreprenörer’, och att platsen går från att kretsa kring kulturell *produktion* till kulturell *konsumtion* (Pratt, 2009:1055; Zukin & Braslow, 2011:136). Det är i denna fas som de första kaféerna eller restaurangerna etableras (Holm, 2014:217; Ley, 2003:2540; Yoon & Currid-Halkett, 2015:23). Området får sedan större uppmärksamhet från allmänhet och platsen ses allt mer som en investeringsmöjlighet. Konkurrensen om platsen hårdnar och mindre ekonomiskt lyckade verksamheter trängs ut till följd av hyreshöjningar (Ferm, 2016:404; Holm, 2014:217; Ley, 2003:2540). Nya verksamheter riktar sig tydligare mot nya invånare och besökare, och verksamheter som upplevs viktiga för de som använt platsen under en längre tid riskerar att trängas bort (Bridge, 2001a:93; Holm, 2014:217).

Ovanstående redogörelse beskriver främst en typ av gentrifiering som upplevs vara ’organisk’, det vill säga att den sker som en ’naturlig’ del av stadens utveckling utan större inblandning ’ovanifrån’ (Makagon, 2010:27; Harris, 2012:229). Men att konst och kulturutövare uppmärksammas som en slags motor i denna process har inneburit att fastighetsförvaltare och städer söker dra nytta av den kulturella ekonomin för att attrahera efterföljande grupper och kapital (Ferm, 2016:404). Uthyrning av lokaler till specifikt kulturella verksamheter och stödet till gatufesten på Norra Grängesbergsgatan kan ses som tecken på att så även är fallet här.

⁴ Inom den engelska litteraturen används begreppet *artists*, vilket dock är svåröversatt denna kontext. Därför används här begreppet *kulturutövare*, vilket syftar till personer som är aktiva inom olika kulturella verksamheter.

3 Teoretiskt ramverk

I denna uppsats används begrepp från Smiths (1996) koncept om den urbana fronten för att belysa Norra Grängesbergsgatan och vilken roll kriminaliteten spelar här. För att förtydliga hur frontens dubbla aspekter – det farliga och det lockande – samverkar används begreppet kulturellt kapital utifrån hur Bourdieus teoretiska ramverk använts inom gentrifieringsforskningen. Kulturellt kapital i kontexten för denna uppsats syftar här främst till *kulturutövares* kulturella kapital, en form av symboliskt kapital som – genom utbildning, ’estetisk disposition’ och socialt arv – möjliggör för gruppen att skapa såväl objekt som miljöer vilka förstås som attraktiva av medelklassen (Ley, 2003:2531f).

3.1 Det kulturella kapitalets roll

Utifrån Bourdieus teoretiska ramverk har gentrifieringsforskare⁵ beskrivit gentrifiering som ett fält där kulturellt och ekonomiskt kapital samverkar genom att vara av olika vikt vid olika tidpunkter i processen. Det kulturella kapitalet förstås främst vara betydelsefullt i början av processen, men efterhand som området blir allt mer attraktivt och populärt, ersätter det ekonomiska kapitalet i allt högre utsträckning det kulturella (Atkinson & Bridge, 2005:6; Bridge, 2001a:92; Hedin, 2010:18–22; Ley, 2003:2542). De som flyttar in i gentrifieringsprocessens första fas – ”studenter, kulturutövare och alternativa” (Holm, 2014:217) – innehar lågt ekonomiskt kapital, men högre kulturellt kapital i form av hög utbildningsnivå och ’estetisk disposition’ (Ley, 2003:2533). Dessa ’första’ inflyttare – ’pionjärerna’ – beskrivs attraherade till ett visst område dels av låga hyror, men även av andra aspekter vilka har mer att göra med områdets karaktär – dess autenticitet, sociala mix eller diversitet (Naegler, 2012:37–41; Ley, 2003:2534). Att ta del av denna typ av område blir ett sätt för gruppen att särskilja sig från den traditionella medelklassen. Området erbjuder dels möjligheter för ’kreativ självutveckling’ men verkar även som ett sätt att göra motstånd mot traditionella medelklassideal (Hedin, 2010:16f; Naegler, 2012:38).

Var man väljer att bosätta sig förstås vara ett sätt uttrycka en viss smak, eller viss livsstil, genom konsumtion – platsen konsumeras i form av bostadsköp (Bridge, 2001b:206; Ley, 2003:2534). Men en plats kan konsumeras också i en bredare definition. Zukin (2008:745–8; 2010:xii)

⁵ Jag utgår här främst från Leys (2003) och Bridges (2001a, 2001b) användning av Bourdieus teoretiska ramverk på gentrifieringsprocessen, och kompletterar med Naeglers (2012) användning av begreppet kulturellt kapital för att belysa *hur* ett område förändras till att bli mer attraktivt.

menar t.ex. att i det urbana landskapet är vi kulturella konsumenter vilka konsumerar staden och dess konst, mat, bilder och fastigheter. Det är mer än bara en konsumtion av objekt eller platser. Vad som konsumeras är även vad objektet eller platsen symboliserar, som – genom att konsumeras – blir en del av den egna identiteten. Zukins (2008; 2010) fokus ligger främst på konsumtionen av *autenticitet*, vilket kan ses verka som en form av kulturellt kapital; personer eller grupper som kan se, hävda eller skapa autenticitet erhåller ”an aura of moral superiority” (Zukin, 2010:3). Autenticitet kan, enligt Zukin (2010:xiii, 27), användas som ett kulturellt verktyg vilket, tillsammans med ekonomisk och politisk makt, formar hur stadens rum ska se ut och användas, och därmed även vår bild av vad och vem som tillhör staden (ibid: xiii, 27).

Ley (ibid:2536–40) menar att det kulturella kapitalet har blivit allt högre värderat i samhället sedan 1960-talet, vilket medfört att kulturutövares livsstil kommit att bli allt mer attraktivt för medelklassen. Även Naegler (2012:36) beskriver hur det i vår tid finns en stark betoning på estetik och kulturell konsumtion. Härifrån förstås kulturutövares närvaro i ett område göra platsen mer attraktiv för medelklassen. Till viss del för de faktiska, fysiska förändringar de utför, men även genom att deras individuella kulturella kapital knyts till det lokala genom deras dagliga användande av platsen (Bridge, 2001b:206; Naegler, 2012:40, 120). Genom att se en plats som mer än bara dess fysiska miljö, som även socialt konstruerat, förstås skeenden eller händelser på en plats som mer än just bara skeenden eller händelser – de blir *en del av* platsen. Det innebär att bilden av området gradvis förändras när allt fler kulturella aktiviteter utförs i området. Platsen går från att besitta en *hög ansamling* av kulturella aktiviteter till att *i sig självt* förstås som ett kulturellt objekt (Naegler, 2012:40, 120). Platsen förändras dels genom att den aktivt används till något annat, men även genom att den konstrueras till något annat – den tillskrivs i allt högre utsträckning en ny mening, ett nytt värde där det kulturella kapitalet blir en del av den geografiska platsen (ibid:27f). Detta kulturella kapital kan konsumeras genom att ta del av området; genom att konsumera varor därifrån, bosätta sig eller spendera tid i området (Naegler, 2012:40; Zukin, 1991:259f). Som Naegler (2012:135) förklarar det: ”...with the process of gentrification, not only property is sold, but also the image of a certain lifestyle; the promise to achieve a certain identity via the appropriation of spatially specific cultural capital”. Genom det höga samhällsliga värde det kulturella kapitalet tillskrivs förstås ett område med högt lokalt kulturellt kapital som åtråvärt, vilket efterhand attraherar invånare med högre ekonomiskt kapital. Det ekonomiska kapitalet spelar en allt större roll desto längre gentrifieringsprocessen fortsätter, och det är även när det ekonomiska kapitalet spelar en allt större roll som bortträngning sker (Bridge, 2001a:92; Ley, 2003:2542; Naegler, 2012:40).

3.2 Den urbana fronten

Smith (1996:xv) visar i *The New Urban Frontier – Gentrification and the revanchist city* på paralleller mellan hur 1800-talets amerikanska nybyggarfront och områden på väg att gentrifieras framställs och beskrivs. Liksom den amerikanska nybyggarfronten är gentrifieringsområdet förknippat med både fara och lockelse, men där den äldre frontlinjen angränsade naturen – vilken var vild, obebyggd och ociviliserad – är gentrifieringsfronten placerad i den urbana staden – förknippad med kriminalitet, smuts och sjukdom. Platsen för fronten, det geografiska området, förstås vara gränsen mellan det civiliserade och vilda, mellan dåtid och framtid (ibid:186). Myten skildrar ett område som väntar på att skapas – väntar på att förvandlas och förädlas till något bättre (Smith, 1996:16, 22). Medan nybyggarfronten på 1800-talet vilade på idén om en orörd, vild natur, handlar kampen i den urbana fronten om industriområden, fallfärdiga fastigheter och ödetomter. Liksom den amerikanska kontinenten är inte heller staden obebodd, men frontmytologin möjliggör att kunna bortse från de som redan befolkar platsen (Smith, 1996:186; Makagon, 2010:37f).

Enligt Smith existerar frontmytologin i en större kontext av *den revanschistiska staden* (Smith, 1996:43; Makagon, 2010:36). Detta berör upplevelsen av att staden invaderats av 'icke-önskvärda element'; fattigdom, narkotika, kriminalitet. Gentrifiering blir här en reaktion och medveten strategi för att 'ta tillbaka' staden till dess rättmätiga innehavare och fronten förstås vara platsen där detta återtagande sker. Genom att framhålla den kriminalitet och fara fronten förknippas med, kan lösningar på dessa problem läggas fram. Myten om den urbana fronten blir härmed även ett sätt att legitimera stadens utökade kontroll över platsen (Smith, 1996:43ff, 207ff; Hedin, 2010:13). Aktörer i gentrifieringsprocessen tilldelas roller som befäster frontmytologin. Medan staden självt – i processen av 'återtagande' och kontroll genom rättsväsendet och lagar – intar rollen av ett 'räddande kavalleri', tillskrivs kulturutövarna rollen som pionjärer – de som 'upptäcker' och har modet att gå dit ingen annan gått (Smith, 1996:22,41).

I linje med att frontmytologin skapas som ett sätt att legitimera kontroll över platsen menar Makagon (2010:37f) att bilden av fronten som farlig ofta sammanfogas med beskrivningar av platsen som smutsig. Det skapas ett *dirt and danger*-narrativ, som genom dessa beskrivningar implicerar att ett område behöver 'städas upp'. Det som finns på platsen, såväl objekt som människor och verksamheter, förstås vara något som behöver försvinna från området. Makagon (2010:39) beskriver *dirt and danger*-narrativet som ett sätt att legitimera en uppstädning av den

urbana fronten, och beskriver kulturutövarna i detta narrativ som ett slags 'sopkvast'. Inte helt olikt hur Smith (1996:17f) beskriver kulturutövarnas roll som gentrifieringens "shock troops". Deras närvaro tämjer och civiliserar – eller städar upp – den urbana fronten (Makagon, 2010:40, Smith, 1996:17, 195ff). Civiliseringen av platsen sker genom att det kulturella kapitalet knyts till det lokala. Allmänhetens bild skiftar gradvis från den av en kriminell plats till en kulturell plats och bidrar därmed vidare till frontens lockelse (Naegler, 2012:39; Smith, 1996:17ff).

Samtidigt beskriver Zukin (2010:51) hur '*dirt and danger*' har omformats till en kulturell produkt; en '*nouveau grit-estetik*' som signalerar autenticitet. Hon beskriver det som en estetisering av "the city's gritty authenticity" (ibid:37), där stadens 'ruffighet' omformas, inte till något som bör städas bort eller kontrolleras, utan till en attraktiv kulturell produkt. Omvandlingen av ett område beskrivs ske genom aktörers sociala, kulturella och ekonomiska kapital – men skapandet av *nouveau grit-estetiken* ses framför allt ske genom aktörernas kulturella kapital. Liksom för att kunna se eller hävda autenticitet, krävs det en förmåga och kunskap att kunna uppskatta och veta vilka aspekter av ett områdes 'ruffighet' som kan omformas (ibid:2ff, 51ff). Vad som å ena sidan förstås som oönskat, något som behöver 'städas bort' från fronten (Makagon, 2010:37ff) är å andra sidan egenskaper i området som – med rätt kulturellt kapital – är lockande, något som kan transformeras till coolt och spännande (Zukin, 2010:51ff). Detta knyter an till hur Naegler (2012:55) beskriver frontmytologin som en spegling av stadens "paradoxala symbolik". Den urbana staden är förknippad med anonymitet och det främmande; dess sociala och kulturella diversitet innebär möten och konfrontationer med vad som upplevs annorlunda, obekant och avvikande. Ur detta perspektiv innebär staden en osäkerhet och avsaknad av kontroll som – i kombination med hur den även associeras med kriminalitet – leder till att staden symboliserar *fara*. Men, ur ett annat perspektiv, är staden en symbol för individuell frihet, kreativitet, social och kulturell utveckling, just för dess anonymitet och diversitet. Denna dubbla och paradoxala symbolik återfinns i hur den urbana fronten förstås (Naegler, 2012:55f; Thörn & Holgersson, 2016:671). Bilden av kulturutövare som 'städas upp' eller civiliserar fronten (Makagon, 2010:40, Smith, 1996:195ff) går ej emot Zukins (2010:50ff) beskrivningar av hur *dirt and danger* omformas till en kulturell vara. Det är genom att dessa aspekter av fronten omvandlas till en kulturell produkt som den urbana fronten civiliseras. Genom att kommodifiera *dirt and danger* blir det också ofarligt – faran platsen förknippas med blir hanterbar och den urbana fronten tämjd.

4 Tidigare forskning

I föreliggande kapitel illustreras hur olika områden konstruerats som urbana fronter på skilda sätt och med något olika slutresultat. Smith (1996) introducerar konceptet om frontmytologin i *The New Urban Frontier* men, vilket även Makagon (2010:37) påpekar, lämnar Smith ganska snabbt vad denna mytologi innebär därhän, och fokuserar istället på de bakomliggande ekonomiska aspekterna. Efterföljande forskare har använt den urbana fronten dels som begrepp åsyftandes ett område som befinner sig i början av en gentrifieringsprocess (se t.ex. Naegler, 2012:56; Safransky, 2014), men även som ett teoretiskt verktyg för att synliggöra hur mytologin banar väg för gentrifiering (se t.ex. Thörn & Holgersson, 2016).

Kapitlet inleds med exempel på hur de stigmatiserande aspekterna av frontmytologin använts för att legitimera gentrifiering i form av rivning och nybyggnation. Därefter redogörs för hur 'pionjärer' medvetet använts för att 'rädda' områden – och förlängningen staden – främst genom att de förstås attrahera ekonomiskt kapital. Avslutningsvis ges exempel på områden där det kulturella kapitalet samverkat med frontens 'råhet' och genom denna process civiliserat fronten.

4.1 Stigmatiseringen av fronten

Thörn & Holgersson (2016:668) beskriver hur politiker och media konstruerade Gustaf Dalén-området i Göteborg som en urban front, och framför allt hur området stigmatiserades för att legitimera rivningen och möjliggöra en mer ekonomiskt gångbar användning av marken. Området beskrevs som 'laglöst land', 'Gazaremsan', nedgången och ödsligt. Språkliga konstruktioner vilka skapar bilden av Gustaf Dalén-området som kriminellt eller övergivet; två bilder som båda framställer platsen som bortom räddning och därmed rättfärdigar de planerade nybyggnationerna (ibid:682; Despotovic & Thörn, 2015:84).

Planen för Gustaf Dalén-området var att riva de gamla fastigheterna och bygga ett helt nytt område, och det fanns ingen anledning att framhålla det ursprungliga som positivt, förutom dess geografiska placering och områdets potential för 'nya möjligheter'. Genom att framställa området som kriminellt och/eller öde kunde man fullfölja stadsplanerna utan att ta hänsyn till de verksamheter och människor som redan fanns på platsen (ibid:674–8). På liknande vis beskriver Kallin och Slater (2014:1354) samt Gray och Mooney (2011:9–12) hur stigmatiseringen verkade som en del av frontmytologin och banade väg för efterföljande

gentrifiering i Craigmillar, Edinburgh respektive Glasgow's East End. Liksom för Gustaf Dalén-området i Göteborg handlade politikernas planer för de två skotska bostadsområdena om att riva och bygga nytt på platsen, vilket kan förklara varför konstruktionerna av dessa fronter främst kretsar kring just stigmatiseringen. Att framför allt betona platsernas negativa aspekter legitimerar och framställer gentrifiering som lösningen på områdets problem (Smith, 1996:43ff, 207ff; Hedin, 2010:13).

4.2 Pionjärerna som räddare

Colomb (2012:135) beskriver hur Berlins ödetomter gått från att beskrivas som 'hålrum' i stadsbilden till att istället inkluderas i stadens marknadsföringsdiskurs. Ödetomterna har aldrig varit helt övergivna, utan nyttjats temporärt av olika samhällsgrupper – subkulturella och/eller politiska grupper, socialt marginaliserade, unga och kulturutövare – för såväl kommersiell som icke-kommersiell användning (ibid:135f). När staden satsade på en ny marknadsföringsdiskurs blev det temporära användandet av ödetomterna till symboler för Berlin som "den kreativa staden". Ödetomterna, och sättet de användes på, förstods kunna attrahera turister och kreativa entreprenörer, arbetare samt konsumenter till staden (ibid:138–141). Ödetomterna omkonstruerades härmed till något attraktivt, framför allt de som användes av kulturutövarna, för att i förlängningen locka ekonomiskt kapital till staden (ibid:143).

På liknande vis beskriver Safransky (2014:240f) hur det stora antalet ödetomter i Detroit, USA, förstås dels som en symbol för stadens problem men även som en möjlig lösning. De är ett resultat av stadens krympande ekonomi och befolkningsmängd, men förstås för vissa vara 'platser för möjligheter'. För de så kallade pionjärerna – Safransky (2014:241) exemplifierar med kulturutövare, stadsbönder, exploatörer och entreprenörer – är ödetomterna platser för 'nya möjligheter' – att skapa och uppnå t.ex. självförsörjning, högre livskvalitet eller ekonomisk vinst. Detroit är här omgiven av en frontmytologi vilken tar sig uttryck dels genom beskrivningarna och bilderna av staden som öde – vilket möjliggör för att bortse från de som faktiskt redan bor där – men även i att staden förstås erbjuda möjligheter för den som är beredd på – och villig att ta – de risker det innebär att leva i "the most violent large city in the country" (2014:242). Det är olika typer av nyttjande av ödetomterna, men i båda städerna går det att se hur pionjärerna förstås 'rädda' staden, dels genom att själva ta med sig ekonomiskt kapital (Safransky, 2014:242), men även genom att deras närvaro antas locka till sig ytterligare, efterföljande ekonomiskt kapital (Colomb, 2012:141).

4.3 Att civilisera fronten

I ovanstående avsnitt ses pionjärerna som frontens räddare främst genom att de förstås attrahera ekonomiskt kapital – eget eller andras – till området. Vad gäller kulturutövarna går det även att se i den tidigare forskningen hur de – genom sitt kulturella kapital – civiliserar den urbana fronten. Deras närvaro i ett område kan förändra bilden av platsen från farlig till spännande och intressant (Zukin, 2010:35–53; Naegler, 2012:39–42).

Smiths främsta exempel på en urban front är 1980-talets Lower East Side i New York. Gentrifiering och konst – en kombination Deutsche och Ryan (1984) var bland de första att uppmärksamma och kritisera – förklaras här ha gått 'hand i hand' och förändrat området till ett landskap av "glamour and chic spiced with just a hint of danger" (Smith, 1996:17). *Kombinationen* av kultur och farlighet gjorde platsen lockande, och konstpressen beskrev området som "a unique blend of poverty, punk rock, drugs and arson, Hell's Angels, winos, prostitutes and dilapidated housing that adds up to an adventurous avant-garde setting of considerable cachet" (Smith, 1996:195). Här bidrog området – och den kriminalitet och fattigdom platsen förknippades med – till att konsten upplevdes äkta och spännande, medan konsten och kulturen i sin tur bidrog till att göra området attraktivt och intressant (ibid:17f, 195f). Även Zukins (2010:35–53) beskrivning av New York-området Williamsburgs framväxt som 'coolt område' på 1990-talet visar hur kulturutövares kulturella kapital och områdets '*dirt and danger*' samverkar i gentrifieringsprocessen. Genom *nouveau grit*-estetiken blev områdets '*dirt and danger*' tecken på autenticitet. Till skillnad från såväl Smiths (1996:17ff) som Detusche och Ryans (1984:92) beskrivningar av Lower East Side är det dock inte lika tydligt att konstens och kulturens närvaro *i sig* gör Williamsburg attraktivt; Zukin (2010:37) beskriver det snarare som att kulturen skapar områdets redan existerande 'ruffighet' till en kulturell produkt. Men beskrivningarna visar hur det sker en förändring i bilden av området, vilket kan ses som en civilisering av det vilda och farliga den urbana fronten förknippas med.

Samtidigt ska denna civilisering inte tolkas som en medveten strategi hos kulturutövarna. Enligt Zukin (2010:51) handlar t.ex. *nouveau grit*-estetiken om ett större kulturellt skifte, och Ley (2003:2541) poängterar att kulturutövares aktörskap är strukturerat efter 'fältets regler'. Samhällets höga värdering av det kulturella kapitalet gör det i viss mån oundvikligt att kulturutövarnas närvaro i, och omformande av, ett område gör det attraktivt för efterföljande gentrifierare (se även Markusen, 2006:1937). Naegler (2012:133–141) beskriver en liknande process av oundviklighet när till och med motståndet mot gentrifiering inkorporerades i, och

förstärkte, gentrifieringsprocessen i Sternschanze, Hamburg. Hon beskriver hur gentrifieringsmotståndet – i form av demonstrationer och upplopp – signalerade att området var alternativt och spännande, att det besatt en viss typ av kulturellt kapital. Motståndet blev en del av Sternschanzes identitet, vilket skapade möjligheten att ta del av denna identitet – denna typ av kulturellt kapital – genom att ta del av platsen (ibid:135).

5 Material och Metod

Följande avsnitt redogör för de metodologiska val som gjorts och vilket material som använts, hur det samlats in och vilka begränsningar det har. Detta följs av en redogörelse för de intervju- och analysmetoder som använts, samt vilka etiska övervägningar som gjorts.

5.1 Att närma sig den urbana fronten

Syftet för denna uppsats är att undersöka vilken mening kriminaliteten i den urbana fronten tillskrivs av aktörer involverade i en gentrifiering av Norra Grängesbergsgatan. För att besvara denna frågeställning valdes kvalitativa intervjuer som lämplig metod tidigt i processen⁶. Den kvalitativa intervjuformen möjliggör här för mig att söka förståelse för hur aktörerna väljer att beskriva, och vilken mening de här tillskriver, gatan och dess kriminalitet (Järvinen, 2001:263; Thörnqvist, 2017:77f).

Under skrivandets gång insåg jag att även en analys av hur Norra Grängesbergsgatan framställs i media – likt hur Thörn och Holgersson (2016) eller Makagon (2010) studerar den urbana fronten – hade varit ett möjligt metodalternativ för att belysa hur gatan konstrueras som en urban front. Utifrån uppsatsen frågeställning besitter dock intervjuer ett antal fördelar i förhållande till en medieanalys. Dels möjliggör det för en större kontroll över vilka aktörer som kommer till tals, till skillnad från material där ett urval redan gjorts – både vad gäller vilka aktörer som kommer till tals, men även vilka aspekter av gatan som belyses. Med syfte att belysa *olika* mening och bilder av kriminaliteten, ansåg jag det vara av vikt att inkludera aktörer som kan förstås besitta olika positioner såväl på gatan som i gentrifieringsprocessen. Kvalitativa

⁶ En mer etnografisk ansats där både gentrifieringsprocessen och involverade aktörer följs under en längre tid hade kunnat bidra med en än mer fördjupad förståelse för aktörernas bilder av kriminaliteten samt hur dessa bilder förändras under processens gång. Detta sågs dock inte som möjligt pga tidsbegränsningen.

intervjuer som metod ger vidare möjligheten att direkt rikta frågor och eventuella följdfrågor till intervjupersonerna.

5.1.1 Val av intervjupersoner

De intervjupersoner som inkluderats i uppsatsen är valda efter deras positioner på Norra Grängesbergsgatan och i gentrifieringsprocessen, med syfte att belysa hur de skilda aktörerna tillskriver kriminaliteten olika mening. Med skilda positioner i gentrifieringsprocessen åsyftas hur aktörerna tolkas vara involverade i en gentrifiering av området utifrån den teoretiska förförståelsen, vilket redogörs för i detta avsnitt. De första två aktörerna valdes efter mina förkunskaper om området, andra har jag hittat genom nyhetsartiklar om gatan och tips från intervjupersoner. En av intervjupersonerna fick jag kontakt med genom en gemensam bekant. Majoriteten av intervjuerna bokades via mejlkontakt, med undantag för en intervju som gjordes spontant på plats, och genomfördes i februari och mars 2018.

Medlemsklubben är en av de personer som sedan tre år tillbaka driver en klubb på Norra Grängesbergsgatan och förstås här som en av gentrifieringens *pionjärer*. *Medlemsklubben* kan ses tillhöra den grupp av kulturutövare som i litteraturen beskrivs 'upptäcka' ett område och verka som katalysator för gentrifiering (Ferm, 2016:404; Harris, 2014:227; Smith, 1996:22). Deras verksamhet är i skrivande stund inte helt laglig utan kan sägas befinna sig i en gråzon, men de strävar efter att bli en laglig, etablerad klubb. Även om *Medlemsklubben* här tolkas som pionjärer är de inte den första kulturella verksamhet som etablerar sig i området. Andra kulturella verksamheter har huserat här under en längre tid. Däremot skiljer de sig från sina föregångare genom att i) de driver sin verksamhet väldigt aktivt, ii) de har uppmärksamrats positivt av både media och andra aktörer i gentrifieringsprocessen, samt iii) när gatufesten NGBG arrangerades för första gången, inte långt efter att *Medlemsklubben* öppnade sin verksamhet, intog de en aktiv roll.

Projektledaren för gatufesten inkluderades först i materialet utifrån perspektivet att han som anställd av Malmö stad skulle kunna ses driva på en gentrifiering i uppmuntrandet av kulturella evenemang på platsen genom gatufesten (jmf Colomb, 2012). Under uppsatsens gång tydliggjordes en komplexitet i denna förståelse. Att gatufesten arrangeras förklaras utifrån en önskan om att projektleda på ett nytt sätt, och att den arrangeras på just Norra Grängesbergsgatan beror främst på det stöd projektet sedan 'råkade' få från *Fastighetsägarna Sofielund*.

Även *Fastighetsägaren* och *BID* inkluderades utifrån förståelsen av dessa aktörer som pådrivare av en gentrifiering av området. *Fastighetsägaren* från det privata hållet, där han började investera i området för 12 år sedan, medvetet hyr lokaler till kulturverksamheter, samt är engagerad i arbetet med att förändra området till en plats för restauranger, klubbar, butiker etc. Personen är även medlem i föreningen Fastighetsägare Sofielund som kan ses spela en central roll genom det arbete som pågår med att 'städa upp' området – både vad gäller den fysiska miljön och de verksamheter som finns i området. *BID* är anställd av Malmö stad som utvecklingsledare för Fastighetsägare Sofielund, och tolkas därför som pådrivare av gentrifiering från stadens håll (jmf Thörn & Holgersson, 2016).

Pågen inkluderades i materialet efter tips från andra intervjupersoner om hur företaget kan förstås *hindra* gentrifiering. Det är en av de större industrier som fortfarande finns kvar på Norra Grängesbergsgatan, och företaget började för cirka två år sedan köpa fastigheter i området för att förhindra bostadsbygge⁷. Samtidigt är de positiva till en utveckling med restauranger och butiker i området, även om de själva inte har några konkreta planer gällande en sådan utveckling. Även de är medlemmar i Fastighetsägarna Sofielund. *Pågen* kan därmed å ena sidan sägas motverka gentrifiering – om man med gentrifiering syftar till bostadsbygge – men å andra sidan kan de ses driva på processen genom att de 'köper bort' kriminalitet. Intervjun är gjord med anställd för Pågens fastighetsförvaltningsbolag.

Arkitekterna är två landskapsarkitekter med kontor på Norra Grängesbergsgatan, vilka inkluderades i materialet efter att jag hörde talas om ett visionsarbete över gatan som studion var delaktig i att utforma i samarbete med Fastighetsägare Sofielund. *Arkitekt 1* har varit verksam på gatan i cirka 10 år, medan *Arkitekt 2* har varit verksam här i 1,5 år. Deras position i gentrifieringsprocessen kan utifrån delaktigheten i visionsarbetet tolkas som pådrivare. Samtidigt bör inte denna roll överdrivas, de är inte lika engagerade i processen som exempelvis *Fastighetsägaren* eller *BID*. Däremot förstås de löpa mindre risk att drabbas av en gentrifiering än andra aktörer på gatan, då deras verksamhet passar in i hur gentrifieringsprocessen förstås utvecklas (Ley, 2003:2540; Kerstein, 1990:653).

⁷ MKB Fastighets AB (Malmö stads bostadsbolag) är intresserade av att bygga bostäder i området vilket för Pågen skulle innebära högre krav på deras bullernivåer, något de har svårt att leva upp till.

Butiken intervjuades spontant på plats då jag ville inkludera aktörer vilka eventuellt skulle kunna drabbas av gentrifieringen. *Butiken* har funnits på gatan sedan början på 1990-talet, och säljer färg och måleriprodukter till privatpersoner och yrkesverksamma målare. I strävan efter att inkludera personer som eventuellt kunde drabbas av en gentrifiering uppbyggdes ett problem under materialinsamlingen. Flera intervjupersoner beskrev hur det existerar en slags uppdelning av gatan i en 'svensk' del och en 'arabisk' del⁸. Utifrån hur tidigare forskning pekat på en etnicitetsaspekt i processen (Atkinson & Bridge, 2005:2; Smith, 1996:140–157; Zukin, 2008:738f) förstås 'den arabiska delen' tillhöra de aktörer på gatan som kanske främst riskerar drabbas av en gentrifiering av området. Mitt material bestod vid denna tidpunkt enbart av aktörer från den 'svenska' sidan. Jag försökte åtgärda detta genom spontana intervjufrågningar vid besök på gatan, men hade problem att hitta personer som ville delta (se nedan). I ett sista försök att även inkludera perspektiv från 'den arabiska delen' av gatan kom jag i kontakt med *Frisören* genom en gemensam vän. Personen kom till Sverige för 3 år sedan och började efter 3 månader arbeta på en frisörsalong på Norra Grängesbergsgatan. Även om *Frisören* nyligen slutade arbeta i området, inkluderas han i materialet utifrån sin tidigare position på gatan, och kunde bidra med värdefulla perspektiv på såväl gatan som kriminaliteten.

5.1.2 Materialets begränsningar

I den uppdelning flera intervjupersoner beskriver av gatan förstås bl.a. biltvättarna tillhöra 'den arabiska delen'. Det, i kombination med hur biltvättarna nämndes under alla intervjuer, gjorde det önskvärt att även inkludera deras perspektiv. Alla tillfrågade tackade dock nej⁹, utom en person men här var istället språket ett hinder. Språket var även ett hinder vid ytterligare ett intervju försök med en butiksinnehavare.

Som ovan nämnts är inte *Medlemsklubben* den första kulturella verksamheten att husera i området. En annan aktör som tolkas som pionjärer i området är ett kulturhus och socialt center vars deltagande hade varit önskvärt. Dels för att de är unika i att göra vad de gör – social

⁸ Denna beskrivning av uppdelningen av gatan utgår från de begrepp intervjupersonerna använde, vilket grundar sig i deras upplevelser och tolkningar av platsen.

⁹ Deras ovilja att delta beror troligtvis på att jag lyckades vara där en av årets första soliga vårdagar, vilket, enligt en av de tillfrågade personerna, innebär att de hade fler kunder än vanligt och därför inte tid.

verksamhet i form av värmestuga och folkkök m.m., samt kulturella verksamheter och evenemang – men även för att de uttalat sig kritiskt mot gatufesten och utvecklingen av gatan. Verksamheten nämndes dessutom under flera intervjuer, både i positiva och negativa ordalag. Även de tackade dessvärre nej till att delta.

5.2 Intervjuer

Till denna uppsats har kvalitativa intervjuer gjorts för att förstå den mening och de bilder aktörer i gentrifieringsprocessen till skriver Norra Grängesbergsgatan, dess kriminalitet och dess förändring (Aspers, 2011:37ff; Emerson et al, 2011:129ff). Intervjupersonernas svar belyser hur de själva tolkar, ser på och förstår gatan och händelser relaterade till den vid intervjutillfället, snarare är hur det 'faktiskt' är (Törnqvist, 2017:78). Perspektivet grundar sig i den *aktiva intervjun* (Holstein & Gubrium, 1995), vari kunskap inte förstås vara något oförstört inom intervjupersonen som väntar på att plockas fram, utan det skapas i intervjusituationen mellan deltagarna (ibid:8,17,40). Kunskapen förstås vara föränderlig; hur intervjupersonerna berättar om sina erfarenheter och upplevelser beror på den kontext de gör detta i, och händelser tolkas, av såväl intervjupersonen som mig, utifrån den kontext som erfarenheten plockas fram i (Brinkmann, 2007:1124–7; Holstein & Gubrium, 1995:30; Järvinen, 2001:266).

Den teoretiska förförståelsen har skapat en ram för vilka frågor som ställts under intervjun. Detta har inneburit att intervjupersonerna har fått väldigt snarlika frågor, även om detta ej var planerat. *Hur* frågorna har ställts, och med vilka följdfrågor, har dock skiljt sig åt mellan intervjutillfällena, vilket kan ses gå i linje med hur intervjuaren i den aktiva intervjun inte bara är en passiv lyssnare, utan även deltagare och medskapare av kunskap (Brinkmann, 2007:1126; Holstein & Gubrium, 1995:12f; Järvinen, 2001:280). Intervjupersonerna har fått beskriva Norra Grängesbergsgatan och sin egen roll i området, hur de ser på gatans förändring och ge sina tankar kring kriminaliteten och den bild som finns av kriminaliteten på gatan. Längden på intervjuerna har varierat mellan 30 minuter och 2 timmar, och har styrts av när jag har känt att frågorna har besvarats och när intervjupersonen uttryckt att de känner sig klara. I nästan samtliga fall ville intervjupersonen fortsätta prata efter att jag uttryckt att jag inte hade fler frågor, vilket jag tolkar som att intervjupersonerna dels uppskattade att prata om dessa ämnen, samt att de känt sig bekväma under själva intervjuerna. Intervjuerna är inspelade efter

godkännande, och efterföljande transkribering har gjorts ordagrant för att så långt som möjligt bevara intervjupersonernas 'egna röst' (jmf Sandberg & Copes, 2012:187).

5.3 Analyismetod

Det transkriberade materialet har bearbetats genom en tematisk analys, vari fokus ligger på likheter och skillnader i intervjupersonernas berättelser och bilder av Norra Grängesbergsgatan och platsens kriminalitet (Aronson, 1995:1; Ryan & Bernard, 2003:91). Analysprocessen påbörjades redan i samband med intervjuerna då det teoretiska ramverket dels påverkat urvalet av intervjupersoner samt vilka frågor som ansetts relevanta, och processen har sedan fortsatt vidare genom transkriberingen till efterföljande steg (Bradley, Curry & Devers, 2007:1760–2; Ryan & Bernard, 2003:88).

De första genomläsningarna av materialet var relativt fria och utforskande, men styrdes av och tolkades genom det teoretiska ramverket om den urbana fronten och det kulturella kapitalets roll i gentrifieringsprocessen (Aspers, 2011:169; Emerson et al, 2011:171; Ezzy, 2002:88). Särskilt fokus har riktats mot intervjupersonernas beskrivningar av kriminaliteten, just för dess centrala roll i frontmytologins dubbelhet. Relaterat till den dubbelhet frontmytologin innebär, har särskild uppmärksamhet riktats mot skillnader och likheter i intervjupersonernas berättelser (Naegler, 2012:17; Ryan & Bernard, 2003:91–3). De skillnader som finns mellan intervjupersonernas berättelser är emellanåt ytterst påtagliga. Att lyfta fram de ibland motsägelsefulla beskrivningarna handlar om att visa hur de olika aktörerna besitter just *olika* bilder av Norra Grängesbergsgatan och dess kriminalitet och hur de tar fasta på *olika aspekter* av platsen.

Teman har skapats utifrån hur dessa förhåller sig till varandra, till materialet och till teorin, urvalet har sedan gjorts efter hur väl de belyser frågeställningen och det teoretiska ramverket (Aronson, 1995:3; Emerson et al, 2011:202–5; Ezzy, 2002:88–93; Vaismoradi et al, 2013:402f). Två övergripande teman framträdde tidigt i processen – gentrifiering samt kriminalitet – och de är starkt påverkade av teori, frågeställningen samt intervjufrågorna. Samtidigt har det funnits en större öppenhet för olika aspekter av de övergripande temana vid framväxten av analysens underteman (Aronson, 1995:2f; Emerson et al, 2011:173–175, 198).

Den tematiska analys som gjorts är ofrånkomligen en subjektiv tolkning av materialet, där identifierandet av relevanta teman och hur dessa bör tolkas gjorts efter min bedömning (Hsieh & Shannon, 2005:1278). Ambitionen har dock varit att göra tolkningarna och bedömningarna explicita, att visa hur jag tolkat citaten och på vilket sätt de relaterar till frågeställningen, teorin och den tidigare forskningen, för att möjliggöra för läsaren att ”argue with the researcher’s conclusion” (Ryan & Bernard, 2003:103).

5.4 Etiska överväganden

De etiska övervägningar som gjorts utgår från Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet, 2002). Vid tillfrågan om intervju har samtliga deltagare informerats om att det är för en masteruppsats vid Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet. Intervjupersonerna har vidare, vid intervjutillfället, muntligt informerats om att deras deltagande är frivilligt, att de när som helst kan avbryta samt att de kan välja att inte svara på frågor de inte vill svara på. Intervjuerna har spelats in efter muntligt godkännande från deltagarna.

Vad som framför allt är problematiskt för denna uppsats är frågan om anonymitet. Samtliga intervjupersoner är anonymiserade till namnet i uppsatsen, men de uttalar sig utifrån den position de har i processen och på gatan – vilket därmed behöver framgå i analysen. Intervjupersonerna är därför namngivna utifrån sin roll på gatan. Detta innebär att de kan identifieras, det är ett litet område och flera av de intervjuade känner, eller känner till, varandra. Ingen av deltagarna har dock uttryckt att de upplevde detta som ett problem, och vissa av intervjupersonerna har dessutom framträtt i media med både namn och bild. Frågorna har inte heller varit av särskilt känslig karaktär, intervjuerna har t.ex. inte behandlat privat information och ej heller berört egen utsatthet för, eller delaktighet i, kriminalitet (Brinkmann, 2007:1134). Vissa intervjupersoner kom dock själva in på dessa ämnen, vilket jag då hanterade genom att försöka vara lyhörd och känna av hur mycket personen är villig att dela med sig av.

6 Resultat och Analys

Föreliggande analys är uppdelad i sex delar. De första delarna fokuserar på bilderna av kriminaliteten på gatan; avsnitt 6.1 som i två delar behandlar huruvida kriminaliteten

fortfarande finns på gatan eller ej; 6.2 om hur det på Norra Grängesbergsgatan finns en temporal uppdelning av frontens dubbelhet, samt avsnitt 6.3 om det breda spann av olika slags verksamheter som existerar i området och vilken mening dessa tillskrivs. Det följs av avsnitt 6.4. som belyser gatufesten som ett verktyg för att förändra bilden av Norra Grängesbergsgatan. Kapitlet avslutas med avsnitt 6.5 som behandlar intervjupersonernas bilder av den framtida Norra Grängesbergsgatan.

6.1 Den kriminella gatan

6.1.1 Det är bättre nu

Enligt Makagon (2010:37–39) sammanfogas ofta bilden av fronten som farlig med beskrivningar av platsen som smutsig, och skapar på detta vis en förståelse för hur området behöver 'städas upp' på mer än ett sätt. En liknande sammanfogning återfinns hos några av intervjupersonerna som, när de beskriver Norra Grängesbergsgatan och dess kriminalitet, framför allt betonar hur det *idag* är både lugnare och renare i området. Här förstås såväl skräpet som den mesta av kriminaliteten ha städats bort. De beskriver hur det har skett misshandel, skjutningar och mord på gatan *tidigare*, vilket var relaterat till svartklubbar och organiserad brottslighet eller gängkriminalitet, men menar att dessa verksamheter numera har försvunnit från området. De beskriver hur det fanns klotter på väggarna, och soffor och kylskåp på gatan, men att området numera är rent. Denna bild kommer framför allt från de med daglig verksamhet i området – *Butiken*, *Frisören*, *Arkitekterna* och *Fastighetsägaren*. *Butiken* beskriver hur svartklubbar jagats bort och hur de målvaktsbilar som tidigare stod parkerade längs med hela gatan nu har försvunnit. Även *Fastighetsägaren* ställer gatan idag i kontrast till hur den upplevdes förr:

Fastighetsägaren: Och sen har ju det även varit en hel del problem här historiskt, på denna gatan. Vi har ju haft, vad har vi haft, tre mord i våra fastigheter i början. Det var väldigt mycket sånt i början. Skjutningar och det har inte varit här på flera år. Främst för att de verksamheter som drar den sortens personer till sig är ju nedlagda /mm/. Och vi har satt stopp för det på gatan. Så att det, det är vi väldigt tacksamma för. Vi har inte haft ett mord här sen, kommer inte ihåg sist. Det var väldigt länge /okej/. Innan var det ju hela tiden, höll jag på att säg.

Fastighetsägaren beskriver hur han upplevde kriminaliteten när han började arbeta i området och talar om skjutningar och mord – ”det var väldigt mycket sånt i början”. Men den här typen

av problem förstås vara *historiska*. Att kriminaliteten lugnat ner sig, försvunnit från gatan, förklaras med att de verksamheter som attraherade ”den sortens personer” nu är borta. Det blir en historieskrivning över platsen där det egna arbetet framhävs; *Fastighetsägaren*, tillsammans med andra, förklaras ha ”satt stopp” för såväl de kriminella verksamheterna som personerna, vilket resulterat i att området nu är ”oerhört lugnt”. I kombination med beskrivningar av hur det är renare i området skapas ett *dirt and danger*-narrativ i det förflutna, och denna bild förstås framhålla *Fastighetsägarens* arbete med att tämja fronten; bilden av den dåtida Norra Grängesbergsgatan visar hur det fanns ett behov av det arbete *Fastighetsägaren* nu utfört (Makagon:2010:37). Det visar hur arbetet med att civilisera fronten inte bara påbörjats, det är även långt framskridet. (Naegler, 2012:56f). Samtidigt beskriver även andra intervjupersoner – *Butiken, Arkitekterna, Frisören* – som har sin dagliga verksamhet på gatan hur platsen är renare och lugnare idag. Aktörer som inte har haft samma engagemang i att förändra gatan. Bilden av Norra Grängesbergsgatan som farlig innebär däremot en risk för dessa aktörer att förlora kunder och inkomster. Att även de skriver under på en slags historieskrivning över den urbana fronten kan snarare ses som ett positionerande mot bilden av platsen som farlig. Genom att poängtera hur det är mycket lugnare och mer rent *idag*, blir ett slags motstånd mot frontmytologins stigmatiserande aspekter (jmf Kallin & Slater, 2014:1360).

6.1.2 Laglöst land?

I stark kontrast mot bilden av den urbana fronten som tämjd och att Norra Grängesbergsgatan numera är fri från kriminalitet står bilden av gatan som en plats med mycket, och grov, kriminalitet. Medan *Fastighetsägaren* beskriver hur det var länge sedan ett mord eller en skjutning skedde i området, är *Pågen* av en annan uppfattning:

Siri: Jag har annars fått bilden att det, ja men det här med kriminaliteten på Norra Grängesberg att det har lugnat ner sig eller vad man ska säga.

Pågen: Förra veckan blev ju nån skjuten här, men.

Fastighetsägarens och *Pågens* skilda beskrivningar av kriminaliteten visar dels hur frontmytologin skapas genom motstridiga bilder av platsen (Naegler, 2012:55f; Smith, 1996:186ff); Norra Grängesbergsgatan är säker samtidigt som den inte är det. Deras skilda upplevelser kan även tolkas utifrån deras olika positioner i arbetet med gatan. *Fastighetsägaren* har förvaltat fastigheter och varit delaktig i områdets utveckling i ungefär tio års längre tid än vad *Pågen* har. Gemensamt för de båda är hur deras framställningar av gatan framhäver och

legitimerar deras eget arbete i området. *Fastighetsägarens* bild av hur det lugnat ner sig på gatan sedan han köpte fastigheterna – tack vare hans och andras insatser – belyser det egna arbetet i civiliseringen av fronten. *Pågens* bild handlar istället om hur fronten *fortfarande* är vild och behöver tämjas, vilket de kan hjälpa till med.

Pågen: För här var bordell, där var nattklubbar, där var svarthandel, där var, och vi har jätte, jättefin kontakt med polisen nu, men det här har polisen vetat om i 15 år, men de gör ingenting. För de tycker, ja finns inte resurser till det, och det finns inte skäligena grunder, och då lägger de ansvaret på oss. [...] Men, vi vill egentligen kasta väck alla våra intäkter. Från fastigheten. Det vill ju oftast inte en hyresvärd göra. Men här hade vi inget val. Vi kan ju inte ha en fastighet med allt det här tramset i. Och eh, nu är där två hyresgäster kvar. Men den är ju totalt demolerad, de har ju förstört hela fastigheten kan man nästan säga.

Pågen beskriver en av de fastigheter de köpt i området och vilka verksamheter – bordell, nattklubb, svarthandel – som fanns i lokalerna vid köpet. Anledningen till det förklaras bero på att polisen inte agerat mot verksamheterna tidigare, och han återkommer under intervjun till hur politikerna 'blundat bort' gatan. *Pågens* berättelse om hur de ville "kasta väck alla [...] intäkter" visar även att fastighetsköpen i området inte främst handlar om inkomster. Beskrivningarna av deras aktiva roll i att 'köpa bort problemen' framställer fastighetsköpen och deras närvaro i området som positiv även för andra i området, de förstås kunna få bort den kriminalitet polisen inte haft resurser till. Smith (1996:22, 41ff) beskriver hur stigmatiseringen av den urbana fronten innebär att staden kan inta rollen som 'räddande kavalleri' där en ökad kontroll över området legitimeras genom att framställa platsen som farlig och kriminell. I tidigare forskning beskrivs framför allt hur denna stigmatisering banat väg för rivning och efterföljande nybyggnation (Kallin & Slater, 2014:1354; Smith, 1996:43ff; Thörn & Holgersson, 2016:668). Men till skillnad från dessa platser finns kapitalstark industri som *Pågen* kvar på Norra Grängesbergsgatan, och detta företag vill inte ha bostäder för nära den egna verksamheten. *Pågen* är egentligen inte intresserade av fastighetsköp och -utveckling, men det är en tillfälligt nödvändig strategi för att skydda den egna verksamheten. Att förhindra bostadsbygge beskrivs dessutom skydda även andra, mindre industrier i området. I denna kontext är det inte staden som främst intar rollen av ett 'räddande kavalleri', utan ett privat företag. *Pågen* blir en hjälpare, skyddande aktör på Norra Grängesbergsgatan både *mot kriminaliteten* – genom att köpa bort den och agera på de problem polis och politiker tidigare ignorerat – och *mot staden* genom att förhindra bostadsbygge i området.

Samtidigt är det inte bara *Pågen* som beskriver problem med kriminalitet i området. *BID* är en av de intervjupersoner som, genom sitt arbete på gatukontoret, har starkast koppling till Malmö stad. I likhet med *Pågen* beskriver även han Norra Grängesbergsgatan som en plats i behov av åtgärder mot kriminaliteten.

BID: Vi har mycket kriminella verksamheter längs gatan. Det är mycket, det är ett par centraler för, för narkotika, vi har vapen, vapen i omlopp längs gatan. Man kan köpa vapen längs gatan. Det är inga skjutningar eller nåt sånt där uppe, inga bilar som bränns. Kriminaliteten är inte synlig som den var på Rasmusgatan, den är inte alls sån, den är inte öppen. Men det pågår otroligt mycket kriminella verksamheter i det här området. Och det här är en gata som försörjer den svarta marknaden i Malmö, det är ingen tvekan om, det gör den.

Siri: Fortfarande?

BID: Ja, det gör den fortfarande, oh ja. Det har vi inte, det har vi inte fått bukt på, det får vi nog inte bukt på inom tio år heller tror jag. Men vi kommer nog få bukt med en hel del.

För *BID* handlar den grövre kriminaliteten i området om olika slags verksamheter, främst kopplade till narkotika och vapen, vilka beskrivs försörja Malmös svarta marknad. Kriminaliteten förstås dessutom, även om den inte är öppen och synlig för en större allmänhet, vara utbredd och svår att bli av med. Både *BID* och *Pågen* konstruerar den urbana fronten som en farlig plats i behov av kontroll (Naegler, 2012:16; Smith, 1996:43ff; Thörn & Holgersson, 2016:682). Deras beskrivningar av gatan signalerar att arbetet som pågår i området är nödvändigt, och de legitimerar på så sätt sina positioner på gatan och i gentrifieringsprocessen.

6.2 Frontens dubbla ansikten

Den urbana frontens dubbelhet förstås i litteraturen verka samtidigt (Naegler, 2012:56; Smith, 1996:186), men på Norra Grängesbergsgatan synliggörs även dubbelheten i hur gatan upplevs på olika sätt på dagen respektive natten. Här uppmärksammar aktörerna själva frontens dubbelhet, hur platsen upplevs både lockande och farlig, men med en slags temporal uppdelning av dessa aspekter. *Medlemklubben* beskriver det som att gatan har 'ett dubbelt ansikte':

Medlemsklubben: It has, it has a double face the street. Like, it's... During the day it's a very, very active street. There's a lot of mechanics and markets and stores that sell a lot of weird stuff. [...] So it's very like, during the day

it's crazy. [...] It's really like, it's really non-Swedish Norra Grängesbergsgatan. Absolutely non-Swedish which is beautiful. There, it's crazy like everybody has a different pace and hrm, it's like this... I don't know, it's completely outside the ordinary during the day.

Norra Grängesbergsgatan beskrivs som annorlunda, att människorna på platsen håller ett annat tempo och att gatan är ”absolutely non-Swedish”. Det är beskrivningar av hur platsen upplevs positiv under dagtid. Även andra intervjupersoner beskriver gatan i positiva termer när de talar om hur den är på dagen; det handlar om hur trevliga människorna på platsen är, hur ”folk snackar liksom och hejar och tjoar” eller erbjuder hjälp när det behövs, att gatan är livlig och att det ’alltid händer nånting’. Samtidigt uttrycker de som endast är verksamma i området under dagtid att de ’inte vet’ eller ’inte ser’ vad som händer på natten. Att gatan stängts av för trafik under denna tid på dygn tolkas som tecken på att det är, eller i alla fall har varit, problem på gatan.

Medlemsklubben är en av de intervjupersoner som är verksam på gatan även under natten, och den kriminalitet han beskriver har främst skett vid den tiden på dygnet. Det är utifrån dessa erfarenheter han beskriver hur Norra Grängesbergsgatan har ett ’dubbelt ansikte’; även om upplevelsen av gatan på dagen är positiv, upplevs den på ett annat sätt på natten.

Medlemsklubben: But yeah, the street definitely needs like a, like a clean-up. There's a lot of like shady stuff. Like it was February last year, it was march last year. It was right after Ta natten tillbaka efterfest, that I was out on the street cleaning in the front in the morning. This guy came with a moped, he went like two blocks away, and he just, he threw a stone inside a building. And then he lit a, like a molotov. Just threw it inside the window and the whole building went on fire. And I was just, I was just looking like “this is... this is like” and I called the cops you know.

Händelsen som beskrivs i citatet ovan, hur en person slängde en molotovcocktail in i en av byggnaderna på gatan, är en av flera kriminella händelser *Medlemsklubben* bevittnat på gatan. Det handlar främst om sådant som skett på natten, det är då det sker ”shady stuff” som misshandel, bränder, en bomb. Det är utifrån dessa händelser som *Medlemsklubben* menar att gatan behöver ’städas upp’, vilket syftar till en ökad kontroll över vissa av verksamheterna i området. Att *Medlemsklubben* inte tycks tolka det han berättar om som avskräckande går i linje med förståelsen av deras position som ’pionjärer’, de som ’upptäcker’ ett område och har *modet* att gå dit ingen annan gått (Smith, 1996:22,41). Den urbana fronten förstås här innebära fara,

men är samtidigt en plats för 'möjligheter' för den som är orädd (Safransky, 2014:242). Möjligheterna för *Medlemsklubben* på Norra Grängesbergsgatan kan här ses gå i linje med vad som beskrivs locka pionjärerna till fronten; låga hyror som möjliggör för 'kreativ självutveckling' och möjligheter för 'motstånd mot traditionella medelklassideal' (Hedin, 2010:16f; Naegler, 2012:38).

Medlemsklubben menar att mycket av kriminaliteten kommer från "either poker or drugs" och kan kopplas till en del av de svartklubbar som Norra Grängesbergsgatan länge har varit förknippad med. Svartklubb är dock ett brett begrepp som syftar till olika slags klubbverksamhet som inte följer svensk lagstiftning – från spelklubbar och rökkaféer till illegala rave. Även *Medlemsklubbens* verksamhet faller till viss del under den här kategorin, men han tar själv tydligt avstånd från begreppet då deras egen verksamhet förstås vara långt ifrån de svartklubbar han beskriver fortfarande finns i området. De andra klubbarna förklaras vara den främsta anledningen till att det förekommer kriminalitet i området och deras nattliga verksamhet bidrar till otryggheten på gatan.

Medlemsklubben: I'm super happy when they go and like storm places with criminals because it's... It can be really sketchy you know. I've been to a svartklubb, I think it was like a month ago, after a party we had. I was invited to another one on the other side of the street. It was, it was like, I was scared. [...] I'm paranoid but it's like, it's 4 in the morning, it's Norra Gränges like. Cops don't come. You're on your own. Half the times we've called the cops they just told us they have no cars. [...] And so, so yeah, so I got scared and I was like, there was at least like 20 drug dealers outside. Some in the cars. Some approached us on the way in asking if we needed help, then the others were there outside the space, and there were more inside the space. There were like maybe 20 people dancing, everybody was high. And it was very sketchy. It was, it didn't feel safe. [...] So I'm totally fine if these people will not be able to do parties in the future. I don't care. Because they are serving like 20 people tonight. And, it's, I don't think that these 20 people that are here tonight, are out there trying to find a safe space where they can express themselves. That's not, I'm not gonna buy that. So I don't care if these people disappear in five years from now. I don't think, you know, they can do it anywhere else.

Den typ av verksamhet *Medlemsklubben* beskriver ovan anses inte vara önskvärd på platsen då den upplevs otrygg och osäker av flera anledningar. Det handlar dels om att det är evenemang som attraherar människor som brukar och/eller säljer narkotika. Narkotikabruket beskrivs

främst vara ett problem när det gäller arrangörerna, vilka riskerar att inte kunna hantera situationen ifall 'något händer', men det handlar även om att verksamheten attraherar drogförsäljare vilket gör att platsen upplevs otrygg. Vad som dessutom ytterligare förstärker otryggheten är att det sker på natten på Norra Grängesbergsgatan, att polisen inte alltid upplevs komma dit när det behövs. Otryggheten handlar därför om mer än svartklubbarna och de människor de attraherar, det påverkas även av en osäkerhet som förstärks till tiden på dygnet och själva *platsen* – polisen kommer inte alltid till Norra Grängesbergsgatan. Citatet ovan är även intressant då det visar på hur *Medlemsklubben* positionerar sig mot andra aktörer på gatan. Beskrivningarna av kriminaliteten kan här ses som ett sätt att särskilja sig från *de andra verksamheterna* för att den egna ska förstärkas som mer legitim. I upplevelsen av att gatan kommer förändras, och att staden ökar kontrollen över området blir det ett sätt att hävda rätten till platsen; *Medlemsklubben* må befinna sig i en 'gråzon' men deras verksamhet är inte lika kriminell och farlig som de andra.

6.3 Från svart till grått till vitt – områdets många verksamheter

En utmärkande aspekt av Norra Grängesbergsgatan är dess många olika verksamheter, företag och föreningar, och hos intervjupersonerna råder det olika syn på hur de ska förstärkas. *Pågens* beskrivningar av Norra Grängesbergsgatan handlar om upplevelsen av en gata som har blivit lämnad ifred, av såväl politiker som myndigheter – att den 'blundats bort' vilket skapat en plats där människor 'gör vad de vill'.

Pågen: Och där är problem, och alla vet om det. Det är bara att polisens ord var "det finns bara ett sätt och det är köpa ut dem därifrån."

Siri: Okej. De sa det till er eller?

Pågen: Ja, generellt. Det är väl, i stort sett det enda som går i dagens läge.

För ingen har tid. För att i min värld så samhället som vi bor i idag, så ska inte vi ens kunna ha en sån gata. Tycker jag.

Siri: Du syftar till, med kriminaliteten och det?

Pågen: Ja. Jag tycker det, det kan inte vara att man blundar bort en hel, en hel gata liksom.

Pågens beskrivningar handlar dels om grövre kriminalitet så som skjutningar, men även om hur det finns flera företag som inte följer alla regler. Samtidigt tonar han emellanåt ned sina beskrivningar av kriminaliteten genom att förklara att det som sker på gatan inte är unikt, det sker även i resten av staden. Skillnaden är att verksamheterna på gatan upplevs ha fått "fria händer att göra vad de vill", vilket de inte fått på andra platser i staden. Det förstärks ha skapat en

gata där flera lagöverträdelser, av olika slag, sker helt öppet. Även *BID* målar upp bilden av en gata med ett brett spann av kriminella verksamheter; en gata som försörjer Malmös svarta marknad, men även att det är en plats med olika slags verksamheter som bryter mot miljö-, skatte- eller bygglovslagstiftningar:

BID: Vi har hittat massor med verksamheter här som idag bryter mot bygglovslagstiftningen, mot skattemyndigheter, skattelagstiftning. De bryter mot miljölagstiftningen. En del av dem jobbar vi för att vi måste få bort, för dem vill inte ändra på sig. Men vi försöker förmå de som vill vara kvar att de ska ändra sig. Att gå från den grå sidan till den vita sidan. För vi inser ju att de har ju en enorm, de är en enorm kraft i området. De har ju funnits där i två, tre kanske fyra generationer. Och anställer ju fortfarande människor och har bidrar med arbetsmarknaden i Malmö. Så vi vill ju hjälpa dem att hamna på den vita sidan. Att bli laglydiga.

Av citatet ovan förstås att även om flera av de verksamheter som existerar i området anses problematiska då de bryter mot viss lagstiftning, är de inte oönskade. Det finns ett värde i verksamheterna för att de har varit på platsen länge, bidrar till arbetsmarknaden och anställer människor. Detta värde är dock villkorat – för att få vara kvar på platsen även i framtiden måste de vilja bli lagliga och gå över till ”den vita sidan”. Norra Grängesbergsgatan förväntas bli en plats med lagliga verksamheter på två sätt: genom att kriminella verksamheter tvingas bort från platsen, eller genom att de blir lagliga. Att arbetet med att ’civilisera’ Norra Grängesbergsgatan inkluderar både den här typen av arbete och åtgärder som gatufesten (se nedan) belyser hur gentrifiering är en process som verkar på flera plan (Naegler, 2012:27f, 40). De två insatserna kan ses som verktyg för att både förändra gatan och *bilden* av gatan.

Projektledaren beskriver hur hans arbete bl.a. handlar om att försöka få över en del av den ’gråa ekonomin’ till den ”vita sidan”, men även hur han ser en alltför repressiv myndighetskontroll på gatan som problematisk och menar att det riskerar att drabba ”bra verksamheter”.

Projektledaren: Det finns verksamheter som lever i gråzonen och vi försöker hjälpa dem att nåstans, för att det är... Det är så jävla bra verksamheter. Moraliskt så gör de ju nånting som är helt fantastiskt. Det är extremt starka sociala konstruktioner som nåstans ser till att människor inte faller igenom vårt glesande sociala skyddsnet. Där människor äter tillsammans, gör grejer tillsammans. Ehm. Som är så jäkla viktigt, som man inte får lov att missa. För du kan ju naturligtvis komma ner där med hela myndighetsarsenalen och banka i sönder det, sen innebär det ju att socialtjänsten nästa dag har en

ökad kostnad på 4 miljoner om året. Gratulerar. Och framför allt har du slått sönder drömmar, du har slagit sönder sociala strukturer, och vad ersätter du det med?

För *Projektledaren* handlar de positiva verksamheterna som befinner sig i 'gråzonen' inte enbart om verksamheter som bidrar till Malmös arbetsmarknad eller som funnits på platsen länge, utan även om verksamheter vilka verkar som sociala skyddsnät och hjälper människor, vilket i förlängning även hjälper staden. Att stänga ner dessa verksamheter skulle innebära extra kostnader för staden och att man 'slår sönder drömmar'. Det beskrivs härmed finnas flera olika slags verksamheter på Norra Grängesbergsgatan som, även om de inte helt följer lagen, på olika sätt förstås som positiva för staden och dess invånare. *Projektledaren* beskriver vidare hur kulturella verksamheter i området bidrar till Malmös kulturliv och gör staden 'mindre tråkig':

Projektledaren: Om vi tar alla de här som vi är stolta över, den elektroni-åh Malmö har så bra elektronisk musikscen. Ja men alltså det innebär ju att, det är ju bara för att det är massa människor som då bryter mot lagen och ordnar dansföreställningar till klockan sju på morgonen vilket som är förbjudet. [...] Du måste ju förstå att, oavsett om de gör en egen klubb därute så innebär det att de spelar på Moriskan... Alltså, vi är liksom, det är ju hovleverantörer av kultur till hela Malmö stad kan man ju säga. Så att eh... Och bankar man igen det så kommer det bli mycket boring i hela [Malmö] (skrattar).

Vad *Projektledaren* beskriver ovan syftar främst till illegala rave och han lyfter fram vad han anser är positivt med dem. De förstås bidra till att göra Malmö mindre tråkigt, även om de i vissa fall bryter mot lagen. Det finns alltså flera anledningar till varför verksamheter på Norra Grängesbergsgatan ses ha ett värde, inte bara för området utan hela staden; de bidrar till arbetsmarknaden, verkar som sociala skyddsnät, eller bidrar till Malmös nöjesscen. Dessa verksamheter är en slags kriminalitet som inte upplevs farlig, utan som spännande, intressant och positiv. Den förstås härmed bidra till bilden av Norra Grängesbergsgatan som spännande och i viss mån lockande, snarare än farlig.

Medlemsklubben beskriver hur det sker "a lot of like crazy shit" på gatan, men att allt detta inte är dåligt. Det finns en spontanitet på gatan som är önskvärd även i framtiden, att det händer 'galna saker' förstås göra platsen rolig att vara på.

Medlemsklubben: There's a lot of shitty people. But it's also wonderful! Like the, at the other side of the street, like it was, I don't remember when that was

but it was in the winter, I don't know if it was November? The garages like started to like, they opened the garage in the night and they were like giving away meat, like food to everybody /mhm/. And there were like hundreds of people in the street, you know. And it was completely illegal. Everything was totally illegal. They had like huge gas tanks and they were like cooking food for everybody. Super long queue and they were giving like this tea and milk and meat and kebabs and it was a super party. And I went there, it was super fun. But it was totally illegal. [...] So there's a lot of like crazy shit going on. And eh, but it's beautiful. So it would be nice if it was a little bit like regularized so that everybody's safe but still all this can happen. You know, if the spaces were made safe and then everybody can do their thing the way they want it /mm/. Because I don't think that anybody has any intention to put peoples' life at risk. It just that that's the space they have, that's where they can do it because where else would they do it?

Medlemklubben berättar om ett tillfälle då garagen öppnade på natten och började laga och dela ut mat och te, och det finns en önskan om att denna typ av händelse fortfarande ska vara möjlig i framtiden. Det spelar här mindre roll om händelsen faktiskt är olaglig – poängen ligger i att *Medlemsklubben* förstår den som ”totally illegal” och trots det beskriver den som ”super fun”. Det spontana, det lite vilda och galna, förstås som en av aspekterna som lockar pionjärerna till den urbana fronten (Makagon, 2010:36; Smith, 1996:195). Norra Grängesbergsgatan beskrivs som en plats där det händer mycket, det är en plats där människor *gör saker, skapar saker*. Även om vissa av dessa verksamheter inte är helt lagliga förstås det inte finnas ett kriminellt syfte bakom, utan det är positiva verksamheter som verkar efter de förutsättningar de har.

6.4 Från kriminell till kulturell – NGBG Gatufest

Flera intervjupersoner uttrycker hur de upplever att det finns en negativ bild av gatan som kriminell och farlig. De som tar emot kunder i området beskriver hur ”folk [...] är lite skeptiska” och att kunder uttrycker att de inte vågar köra in i området eller att de ”aldrig [skulle] gå dit ens”.

Siri: Ja. Men var det jobbigt med att den här bilden fanns av gatan?

Frisör: Mm, ja ja. Till och med ibland faktiskt jag skämdes att säga när frågade mig var jobbar du. Som sagt, den här bilden angående att det är svartjobb, det är alltid problem, med polisen, myndigheter, med skatteverket, med sånt. Så när folk frågade mig var jobbar du, så jag ville inte visa att jag är inblandat på detta. Så jag säger jag jobbar, jag jobbar nära Amiralsgatan.

Frisören beskriver hur han brukade säga att han jobbade på en närliggande gata för att slippa förknippas med det Norra Grängesbergsgatan associeras med; svartarbete och problem med polis, myndigheter och skatteverket. Utsagorna om hur de som arbetar i området behöver förhålla sig till bilden av platsen belyser hur stigmatiseringen av den urbana fronten handlar om mer än 'bara' en negativ bild; den påverkar hur människor agerar (jmf Kallin & Slater, 2014:1360).

För *Fastighetsägaren* handlar den negativa bilden av platsen om en gammal bild som fortfarande lever kvar, även om det numera är lugnt i området.

Fastighetsägaren: ...det är väl det också man förknippar det med. Här har varit gangstrar, och här har varit. [...] Så att den storyn ligger kvar, så det är ju upp för oss på gatan att ändra den storyn. Och det håller vi ju på med. Med gatufesterna bland annat. Och allt annat arbete som vi gör här så att.

Gatufesten NGBG beskrivs här som ett verktyg för att förändra den negativa bild som *Fastighetsägaren* menar lever kvar. Här utnyttjas den process Naegler (2012:40, 120) beskriver där en hög spatial koncentration av kulturella aktiviteter knyter de deltagande individernas kulturella kapital till den lokala platsen. Då kulturella verksamheter funnits länge på Norra Grängesbergsgatan blir det tydligt hur platsen i sig inte kan bli ett kulturellt objekt om ingen ser det kulturella kapitalet. På detta vis blir gatufesten ett verktyg genom vilket de kulturella aktiviteterna i området kan uppmärksammas, ett sätt att få allmänheten att se platsen som kulturell istället för kriminell, som spännande och intressant istället för farlig. Genom att förändra bilden förväntas området bli mer attraktivt och därmed locka till sig fler besökare. Denna tolkning innebär att gatufesten förstås som ett medvetet steg i en gentrifieringsprocess. Samtidigt, utifrån hur de med daglig verksamhet i området upplever att det finns en stigmatisering av platsen – som *Frisören* ovan – kan gatufestens främsta syfte ses vara att förändra den negativa bilden och i förlängningen underlätta för de som arbetar i området. Att visa hur området är en plats för kultur och kreativitet handlar då inte främst om att göra platsen *attraktiv*, utan snarare om ett motstånd mot den negativa, stigmatiserande bild allmänheten upplevs ha – en bild dessa aktörer inte känner igen sig i (jmf Kallin & Slater, 2014:1360). Vidare uttrycker vissa intervjupersoner hur en väldigt negativ bild av platsen upplevs göra situationen på gatan osäker i att man inte vet hur staden kommer agera för att åtgärda problemen. Genom att förändra bilden av området till att bli mer positiv förstås risken för dramatiska beslut, som rivning, minska.

Medlemsklubben, som intog en aktiv roll i gatufesten, och då upplevde att de blev kritiserade av andra aktörer på gatan för att bidra till gentrifiering, menar att gatufesten kan verka som ett motstånd *mot gentrifiering*.

Medlemsklubben: I think NGBG plays an important role into slowing down the gentrification. That's the thing, that, you can find a lot of people saying that that's Malmö Stad move, part of the bigger plan to start the gentrification. But in reality is just [Projektledaren] trying to slow it down by establishing organisations and promoters and organisers. Establishing them, show them the tool- show them the way to reach ehm, like, not necessarily legality but to know how to work together with authorities. So that you can last longer and eventually establish.

I *Medlemsklubbens* citat ovan beskrivs gatufesten som ett verktyg för att möjliggöra för personer som verkar på Norra Grängesbergsgatan att etablera sig på platsen, och han beskriver även vidare hur en förening är på väg att skapas vilken ska underlätta för de olika verksamheternas inkludering i planerna för Norra Grängesbergsgatan. På liknande sätt beskriver *Projektledaren* gatufesten som ett möjligt verktyg för att visa för vissa verksamheter hur de kan utvecklas för att vara kvar på platsen – om än i annan form. Han uttrycker en förhoppning om att gatan, när den förändras, ska göra det med de människor som använder platsen idag, istället för att de trängs bort (jmf Zukin, 2010:6f, 246, om möjligheten att 'slå rot' för att motverka gentrifiering). Om gatufesten ska ses som motor för eller motstånd mot gentrifiering ligger framför allt i vilken innebörd man lägger i begreppet. När *Medlemsklubben* beskriver hur gatufesten kan hjälpa verksamheter att etablera sig på platsen syftar det främst till olika *kulturella* verksamheter, vilka inte förstås vara de första att drabbas av en gentrifiering. Däremot påverkas de ofta senare i processen (Ferm, 2016:406; Naegler, 2012:67), och en säkrare plats på gatan kan då ses som ett sätt sakta ner processen. Att människor på gatan ska se "att en annan ekonomi är möjlig" och t.ex. öppna kafé istället för att driva en biltvätt, som *Projektledaren* uttrycker en förhoppning om, skulle innebära att en direkt bortträngning inte sker (Slater, 2014:119–22). Samtidigt innebär en sådan utveckling en förändring i vem området förstås vara för, och kan ses som att även Norra Grängesbergsgatan omformas till att passa medelklassens smaker och ideal (Smith, 1996:37).

6.5 Framtiden - vem blir kvar?

Att gatan kommer att förändras är alla intervjupersoner överens om, men upplevelserna och förhoppningarna om hur snabbt, till vad och på vilket sätt skiljer sig åt. Det pågår ett arbete med att ”gå igenom” vilka verksamheter som finns i området, samt att kontrollera att de följer lagar och regler och på vilket sätt de är ”värdeskapande”. Exakt vad begreppet värdeskapande innebär är dock inte helt självklart. *Fastighetsägaren* förklarar att det är verksamheter som ’bidrar med värde’ som kommer ha en plats på gatan även i framtiden, men syftar inte nödvändigtvis till ett *ekonomiskt värde* utan det kan likväl handla om ett *kulturellt värde* som uppskattas av ”staden och resten av invånarna”. Även *BID* inkluderar flertalet olika verksamheter när han ger exempel på vad som är värdeskapande: konst och kultur, olika föreningar, samt små och stora företag. Gemensamt för de olika verksamheterna är att de ska ’passa in’:

BID: Och det är ju, och allt det som vi ser bakom de här väggarna hos dom, som nu [en arkitektbyrå] har hjälpt oss och mappa, det är ju det vi tittar på. Vad är det som är värdeskapande, vad är det företag som finns här och hur passar de in i Sofielunds hela ekosystem? Vilka, vilka kan inte anpassa sig eller leva efter regler och så vidare. Och vilka ska vi stödja, det är lite det vi är ute efter där. Och det är ett jättejobb nu som ligger framför oss.

Hela området runt Norra Grängesbergsgatan beskrivs som ett ”ekosystem” med en stor diversitet av verksamheter, men det är inte helt självklart att alla de verksamheter som finns på platsen idag även har rätt till platsen i framtiden. För att kunna finnas kvar måste en verksamhet dels kunna anpassa sig till att följa gällande lagstiftning, men de behöver även vara ”värdeskapande”. Bland de verksamheter som är mest synliga på Norra Grängesbergsgatan finns biltvättarna och -verkstäderna, garagen, vilka är verksamheter alla intervjupersoner nämner. Alla – utom *Frisören* – talar om hur garagen kommer försvinna från gatubilden i framtiden, utifrån deras egen önskan eller för att de känner till de planer och visioner som finns för gatan. Biltvättarna är en tydlig del av gatan och framför allt är de en tydlig del av den fysiska miljön. De beskrivs som ”kanske det fula” och ”inte de roligaste”, men det är inte lokalerna eller byggnaderna i sig som är problemet.

Arkitekt 1: Ja, de coola områdena i olika storstäder vilket jag tror att det kan bli. [...] För det hade varit väldigt skönt att få bort de här biltvättarna och få in, ja både kaféer och studios och ateljéer och allt möjligt sånt. Det hade varit skitcoolt, det här är ett perfekt område.

Arkitekt 2: Lokalerna är ju verkligen-

Arkitekt 1: Så fortfarande få vara lite så här sjavigt men att det ändå blir ett... För jag menar Malmö har ju inte nåt sånt område.

Gatan förstås kunna bli ett ”coolt område” delvis tack vare dess ’sjavighet’, men det behöver bearbetas med ett visst kulturellt kapital (jmf Zukin, 2010:2ff, 51ff). Önskan om att byta ut biltvättarna mot ”kaféer och studios och ateljéer” visar att problemen med garagen inte är lokalerna i sig, utan dess nuvarande innehåll. Under intervjuerna framkommer berättelser om svartarbete och utnyttjande av papperslösa, cyklister som riskerar att bli påkörda eller blöta av ”allt det här som biltvättarna sprutar ut på gatan”, oljor som hälls rakt ut på marken, anställda som springer när polisen kommer. Genom att framhålla de problem som finns med biltvättarna i nuläget, och genom att prata om dem som något *potentiellt annat*, skapas möjligheten för dem *att bli* något annat. Den nya platsen konstrueras genom att skapa av en förståelse för lokalernas potential som t.ex. barer, ateljéer eller butiker. Det skapas en bild av vad biltvättarna är, men även av vad de *kan* vara (Naegler, 2012:28; Makagon, 2010:40f). I visionerna över gatans framtid finns skalen av biltvättarna och -verkstäderna kvar, men fyllda med ett annat innehåll med högre kulturellt kapital.

7 Diskussion

Denna uppsats har sökt svar på frågeställningen vilken mening tillskrivs kriminaliteten i den urbana fronten av aktörer involverade i en gentrifiering av Norra Grängesbergsgatan. Utgångspunkten har varit att Norra Grängesbergsgatan för närvarande är vad Smith (1996) kallar en urban front; en plats på väg att gentrifieras och som omgärdas av en frontmytologi bestående av bilder av platsen som både farlig och lockande. Härifrån har fokus riktats mot hur kriminaliteten kan förstås bidra till att skapa denna dubbelhet, och vidare hur kulturellt kapital medverkar till att tämja fronten. I analysen framträder fyra bilder av kriminaliteten på Norra Grängesbergsgatan: i) gatan som ett slags laglöst land, med en omfattande och varierande brottslighet, ii) att gatan numera är fri från kriminalitet, iii) att det finns en temporal uppdelning av frontens aspekter i hur gatan upplevs på natten respektive dagen, och iv) gatan som en plats med flertalet verksamheter i en slags ’gråzon’, som även om de inte är helt lagliga ändå förstås vara positiva. Utifrån dessa bilder går det att se hur den urbana frontens dubbelhet skapas, och hur de olika aktörerna förstår kriminaliteten på olika sätt utifrån deras position i gentrifieringsprocessen.

Bilden av Norra Grängesbergsgatan som ett slags 'laglöst land' framträder genom beskrivningar av kriminaliteten som mångfacetterad och omfattande – från verksamheter som ignorerar regler och föreskrifter till skjutningar och svartklubbar med bordeller, vapen och narkotika. Utifrån aktörernas position i gentrifieringsprocessen förstås frontens farliga aspekter lyftas fram för att legitimera deras närvaro på gatan. Det går delvis i linje med hur Smith (1996:41ff) menar att frontmytologin möjliggör för staden att inta rollen av ett 'räddande kavalleri'. Genom att framhålla frontens problem och ge en bild av platsen som farlig och skrämmande kan lösningar på dessa problem läggas fram i form av myndigheters ökade närvaro eller, som tidigare forskning visat, i form av rivning och nybyggnation (Gray & Mooney, 2011; Kallin & Slater, 2014; Thörn & Holgersson, 2016). Norra Grängesbergsgatan förstås som en vild plats i behov av kontroll utifrån *BID:s* beskrivningar av området vilket gör att stadens fortsatta närvaro legitimeras (jmf Smith, 1996:43ff,207ff). Likaså legitimeras *Pågens* nuförtiden mer aktiva närvaro på gatan utifrån en liknande bild av en plats där kriminaliteten fått härja fritt. Men medan *BID:s* bild ska förstås utifrån *stadens* position i gentrifieringsprocessen är det värt att framhålla *Pågens* något unika position. Företagets huvudsakliga anledning att köpa fler fastigheter i området är att skydda den egna verksamheten genom att förhindra bostadsbygge. Genom att beskriva hur fastighetsköpen resulterat i färre kriminella verksamheter legitimeras *Pågens* närvaro *gentemot staden*; de agerar stöttande i att skapa kontroll över fronten när stadens och polisens resurser inte räcker till. Samtidigt beskrivs fastighetsköpen skydda *gatan från staden* i att bostäder i området även skulle påverka andra verksamheter på gatan negativt.

Bilden av gatan som ett laglöst land kontrasteras mot bilden av att platsen är fri från kriminalitet. Likt det *dirt and danger*-narrativ Makagon (2010:37f) beskriver sammankopplas här fara med smuts, även om det förstås vara i det förflutna. Gatan beskrivs som både *renare* och *lugnare* än förr. Denna bild av gatan blir en historieskrivning över den urbana fronten som, utifrån aktörernas positioner i gentrifieringsprocessen, kan tolkas på två vis. Det kan å ena sidan ses som ett sätt att signalera att fronten nu är tämjd och civiliserad, att platsen är ren, lugn och trygg vilket möjliggör för en fortsatt utveckling av gatan. Denna tolkning är främst gällande för *Fastighetsägaren*, som under en längre tid varit aktiv i att utveckla området. För de aktörer som eventuellt kan drabbas av gentrifieringen, men som även påverkas av *stigmatiseringen* av gatan, tolkas denna historieskrivning snarare som ett sätt att motsätta sig bilden av gatan som farlig – en bild som förstås påverka den egna verksamheten (jmf Kallin & Slater, 2014:1360). Samtidigt

förstås gatan, utifrån dessa aktörers beskrivningar, framför allt som lugn *under dagen*. Det kan ses som ett sätt att reservera sig för att det fortfarande kan förekomma kriminalitet i området, men samtidigt framhålla att det inte drabbar den som besöker deras verksamheter på dagen. Tillsammans med förklaringar om att de 'inte vet' hur gatan är på natten skapas den tredje bilden av kriminaliteten, upplevelsen av gatan har ett 'dubbelt ansikte'.

Att gatan upplevs olika vid olika tider på dygnet förstärks utifrån *Medlemsklubbens* beskrivningar. Genom att gatan framställs som potentiellt farlig på natten – den tid då *Medlemsklubben* är verksam på platsen – förstärks deras roll som 'orädda pionjärer' (Safransky, 2014:242). Kriminaliteten är förvisso oönskad – en 'uppstädning' behövs – men är även en förväntad del av den urbana fronten. Vidare kan den bild *Medlemsklubben* målar upp av vad som sker på natten tolkas som ett sätt att legitimera den egna verksamheten. Genom att använda kriminaliteten som särskiljande aspekt förstås den egna verksamheten som mer legitim – eller åtminstone ofarlig – medan *de andra* bidrar till en otrygg stämning och bör 'städas bort'.

Den fjärde bilden av kriminaliteten kretsar kring den mängd av olika slags verksamheter som finns på gatan – både lagliga och olagliga. Här förstås platsen som vild och otämjd, där många verksamheter förstås göra 'lite som de vill' oavsett lagar eller regelverk. Men samtidigt som detta får gatan att framstå som kaotisk tolkas denna bild inte på samma sätt som 'laglöst land' då 'olaglig' inte likställs med 'dålig' på samma sätt. De många verksamheterna förstås istället vara delar av ett större 'ekosystem' där flera av de semi-olagliga verksamheterna också är socialt, kulturellt eller ekonomiskt bra för både gatan och staden. Utifrån detta perspektiv förstås många verksamheter värda att bevara *även om* de inte följer lagen till fullo. Det är här kriminaliteten på platsen även kan ses som en tillgång, något som gör den spännande och därmed attraktiv. Händelsen där garagen serverade mat på natten beskrivs som 'superkul' men förståelsen av händelsen som olaglig är även det en del av upplevelsen. Likaså förstås staden bli mindre tråkig genom de illegala som rave som arrangeras. Det vilda kan här ses bli en del av *lockelsen* i den urbana fronten (Smith, 1996:195), och att det på platsen finns möjligheter för att dessa typer av händelser ska kunna ske, kan ses signalera en slags frihet (Zukin & Braslow, 2011:139).

Tillsammans belyser de fyra bilderna dels hur kriminaliteten på Norra Grängesbergsgatan bidrar till att skapa den dubbelhet den urbana fronten förknippas med, men även en komplexitet i hur kriminalitet som fenomen ska förstås. Utifrån ovanstående bilder är kriminaliteten både

farlig och bör kontrolleras, men även positiv – åtminstone delar av den – för såväl gatan som staden och dess invånare. Den kommande delen av analysen kommer härifrån att fokusera på hur Norra Grängesbergsgatan som urban front förstås kunna tämjas genom det kulturella kapitalet, samt gatufestens roll i denna process.

Behovet av kulturellt kapital för att kunna ompaketera platsens 'ruffighet' till en attraktiv kulturell produkt (Zukin, 2010:2ff,51ff) synliggörs när fokus riktas mot de biltvättar och mekaniker som är karaktäristiska för gatan. På ett sätt går det att se hur en frontmytologi koncentreras kring specifikt dessa verksamheter. I linje med ett *dirt and danger*-narrativ skapar garagens tydliga association till smuts och kriminalitet förståelsen av att det är något som bör städas bort (Makagon, 2010:37f), men samtidigt förstås lokalerna i sig vara värda att bevara. De förstås kunna omformas till butiker, ateljéer eller barer med hjälp av ett visst kulturellt kapital, helt i linje med den *nouveau grit*-estetik Zukin beskriver (2010:2ff,51ff). När garagen tillfälligt byggs om till scener under gatufesten blir detta ett sätt att i den fysiska miljön synliggöra hur en annan användning av platsen är möjlig. Det gör det möjligt att föreställa sig garagen som *något annat* än vad de är idag (Makagon, 2010:37f; Smith, 1996:186).

På liknande sätt som gatufesten omskapar förståelsen för garagen, förstås den vara ett verktyg för att förändra den negativa bild av gatan som upplevs existera. Att medvetet försöka förändra bilden av gatan kan tolkas som en medveten strategi för att dra nytta av, eller förstärka, den process Naegler (2012:40, 120) beskriver där *individens* kulturella kapital sammankopplas med och knyts till *platsen*. Genom att synliggöra det kulturella kapital som redan finns i området, önskar man förändra allmänhetens bild av platsen – från kriminell och farlig till kulturell och spännande. En sådan tolkning av gatufesten innebär att den förstås som en civilisering av fronten och därmed ett sätt att initiera gentrifiering. Samtidigt är gatufesten, för de som är engagerade i den, ett verktyg för att *motarbete* gentrifiering av området. Dels genom att på olika sätt öka chanserna för att personer som är aktiva i området idag även ska vara det i framtiden, men även genom att en mer positiv bild av området förstås minska risken för att stadens politiker ska besluta om hårdare kontroll eller rivning av området.

Oavsett om den initierar eller motverkar gentrifiering är gatufesten ett sätt att förändra bilden av *vad gatan är* och *vad den kan vara* – för såväl besökare som personer verksamma i området. Det är inte bara bostäder som säljs i en gentrifieringsprocess utan likväl *bilden av området* och möjligheten att ta del av dess kulturella kapital genom att konsumera platsen (Naegler,

2012:135). På Norra Grängesbergsgatan går det att se hur kulturen – genom gatufesten – blir en tydligare del av gatans identitet, vilken – genom evenemang som gatufesten – blir möjlig att konsumeras av dess besökare. På liknande vis som Colomb (2012:138–141) beskriver hur kulturutövarers temporära användande av Berlins ödetomter användes för att marknadsföra staden, går det att se hur kulturutövarna används för att marknadsföra en positiv bild av Norra Grängesbergsgatan. I denna process civiliseras den urbana fronten genom att bilden av platsen förändras. Det innebär att även om deltagarna själva ser gatufesten som ett sätt att motverka gentrifiering, blir deras försök till motstånd snarare en del av gentrifieringsprocessen – oavsett deras intention (jmf Naegler, 2012:133–141).

7.1 Begränsningar

Utgångspunkten i denna uppsats har varit att processerna på gatan kan förstås i termer av gentrifiering. Det är dock ett laddat ord som inte alla är överens om. Breddningen av gentrifieringsbegreppet till att inkludera mer än bara bostadsområden samt en bredare definition av bortträngning (Slater, 2014:119–22) gör dock att jag anser att de processer som sker på Norra Grängesbergsgatan kan tolkas som gentrifiering, även om de än så länge är i sin linda. Aktörernas beskrivningar och förhoppningar kring den vidare utvecklingen av Norra Grängesbergsgatan går dessutom i linje med hur Smith (1996:37) beskriver gentrifiering som en omvandling av det urbana landskapet till att i allt högre grad anpassas till – i ambitionen att attrahera – medelklassen med dess smaker och förväntningar på det urbana rummet. Samtidigt är den fortsatta utvecklingen på Norra Grängesbergsgatan beroende av hur Malmö som stad fortsätter att utvecklas. Även om gatan här har behandlats separat går det inte att fullt ut förstå områdets utveckling utan att se till kontexten av den större staden. Den förtätning som görs i kringliggande områden för att sammanlänka de östra delarna med resten av staden pekar mot att Norra Grängesbergsgatan kan förstås som en urban front även i en geografisk mening (Malmö stad, 2018).

I flera fall har intervjupersonernas bilder av kriminaliteten i området stämt väl överens med hur deras position i gentrifieringsprocessen tolkats. Det går att se hur de lyfter fram och beskriver kriminaliteten utifrån dessa positioner. Samtidigt innebär deras positioner i processen även olika positioner *på gatan* vilket sätter gränser för vilken kriminalitet de faktiskt kan se. *Medlemsklubbens* beskrivningar av vad som sker på natten speglar t.ex. det faktum att han ofta befinner sig där vid den tiden, vilket de andra inte gör. Det kan tyckas svårt för andra aktörer

att beskriva händelser som de inte ser, vilket väcker frågan om inte intervjupersonernas bilder ska tolkas utifrån deras position *på gatan* snarare än i en gentrifieringsprocess. Det sätt som intervjupersonerna använder *andras* bilder av Norra Grängesbergsgatan för att beskriva platsen, t.ex. nyhetsrapportering, belyser dock deras position i processen då de här kunde ses välja att antingen positionera sig mot eller med dessa bilder av gatan.

7.2 Avslutande reflektion

Tidigare forskning av gentrifieringsprocesser har visat hur de som kan ses verka som katalysator för gentrifiering i senare skeden tillhör de som trängs bort från området (Ferm, 2016:406; Naegler, 2012:67). Hos flera av de aktörer som intervjuats i denna uppsats finns en medvetenhet om gentrifiering och risken för bortträngning, men även en bild av utvecklingen som ostoppar. Möjligen har *Medlemsklubben* rätt i att Norra Grängesbergsgatan ”will not be left alone” och att lösningen då är att se efter den egna verksamheten för att säkra rätten till platsen. Staden försöker stötta och verka för att få de verksamheter som upplevs vara bra men semi-olagliga till att bli lagliga. Samtidigt är det inte omöjligt att föreställa sig att de ’gråa’ verksamheterna kunnat växa fram just för att gatan har, som *Pågen* beskriver det, ’blundats bort’. En fortsatt gentrifieringsprocess innebär att gatan är allt mer i blickfånget, och en ökad kontroll samt en förändrad bild av *vad* och *vem* platsen är till för kommer troligtvis hindra framväxten av nya, semi-olagliga verksamheter – på gott och ont. Än så länge är dock dessa verksamheter en del av gatans innehåll som bidrar till att Norra Grängesbergsgatan upplevs vara vild, farlig, spännande och underbar – en urban front.

8 Referenser

- Aronson, J. (1995). A Pragmatic View of Thematic Analysis. *The Qualitative Report*, 2(1), 1–3.
- Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder*. Malmö: Liber.
- Atkinson, R. (2004) The evidence on the impact of gentrification: new lessons for the urban renaissance? *International Journal of Housing Policy*. 4(1). 107–131.
- Atkinson, R. & Bridge, G. (2005). Introduction. I R. Atkinson & G. Bridge (red.) *Gentrification in a global context [Elektronisk resurs]: the new urban colonialism*. (s. 1–17). London: Routledge.
- Bogges, L.N. & Hipp, J.R. (2016). The Spatial Dimensions of Gentrification and the Consequences for Neighborhood Crime. *Justice Quarterly*. 33(4). 584–613.
- Bradley, E. H., Curry, L. A., & Devers, K. J. (2007). Qualitative data analysis for health services research: developing taxonomy, themes, and theory. *Health services research*, 42(4), 1758–1772.
- Bridge, G. (2001a). Estate agents as interpreters of economic and cultural capital: the gentrification premium in the Sydney housing market. *International Journal of Urban and Regional Research*, 25(1), 87–101.
- Bridge, G. (2001b). Bourdieu, rational action and the time-space strategy of gentrification. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 26(2), 205–216.
- Brinkmann, S. (2007). Could interviews be epistemic? An alternative to qualitative opinion polling. *Qualitative inquiry*, 13(8), 1116–1138.
- Clark, E. (2014). Gentrifieringens ordning och enkelhet. I H. Holgersson & C. Thörn, (red.) *Gentrifiering*. (s. 37–48). Lund: Studentlitteratur.
- Colomb, C. (2012). Pushing the urban frontier: temporary uses of space, city marketing, and the creative city discourse in 2000s Berlin. *Journal of urban affairs*, 34(2), 131–152.
- Despotović, K. & Thörn, C. (2015). *Den urbana fronten: en dokumentation av makten över staden*. Stockholm: Arkitektur.
- Deutsche, R., & Ryan, C. G. (1984). The fine art of gentrification. *October*, 31, 91–111.
- Emerson, R.M., Fretz, R.I. & Shaw, L.L. (2011). *Writing ethnographic field notes*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Ezzy, D. (2002). *Qualitative analysis: practice and innovation*. London: Routledge.
- Ferm, J. (2016). Preventing the displacement of small businesses through commercial gentrification: are affordable workspace policies the solution?. *Planning Practice & Research*, 31(4), 402–419.

- González, S., & Waley, P. (2013). Traditional retail markets: the new gentrification frontier?. *Antipode*, 45(4), 965–983.
- Gray, N., & Mooney, G. (2011). Glasgow's new urban frontier: 'Civilising' the population of 'Glasgow East'. *City*, 15(1), 4–24.
- Harris, A. (2012). Art and gentrification: pursuing the urban pastoral in Hoxton, London. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 37(2), 226–241.
- Hedin, K. (2010). *Gentrifiering, socialgeografisk polarisering och bostadspolitiskt skifte* (Licentiatavhandling, 10). Lund: Lunds universitet.
- Hedin, K., Clark, E., Lundholm, E., & Malmberg, G. (2012). Neoliberalization of housing in Sweden: Gentrification, filtering, and social polarization. *Annals of the Association of American Geographers*, 102(2), 443–463.
- Holgersson, H. & Thörn, C. (2014). Gentrifiering – kultur, politik och ekonomi. I H. Holgersson & C. Thörn, (red.) *Gentrifiering*. (s. 11–36). Lund: Studentlitteratur.
- Holm, A. (2014). Berlin – ekonomins och politikens roller i gentrifieringsprocesser. I H. Holgersson & C. Thörn, (red.) *Gentrifiering*. (s. 215–238). Lund: Studentlitteratur.
- Holstein, JA. & Gubrium, JF. (1995). *The active interview. Qualitative research methods*, Volum 37. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.
- Hsieh, H., & Shannon, S.E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277–1288.
- Järvinen, M. (2001). Accounting for trouble: Identity negotiations in qualitative interviews with alcoholics, *Symbolic Interactions*, Vol 24(3), p. 263–284.
- Kallin, H., & Slater, T. (2014). Activating territorial stigma: gentrifying marginality on Edinburgh's periphery. *Environment and planning A*, 46(6), 1351–1368.
- Kerstein, R. (1990). Stage models of gentrification: an examination. *Urban Affairs Quarterly*, 25(4), 620–639.
- Kronkvist, K. & Ivert, A. (2017). *Utvecklingen av brott och otrygghet i Norra och Södra Sofielund. En effektutvärdering av Fastighetsägare Sofielunds arbete*. (FoU rapport 2017:1). Malmö: Malmö Högskola.
- Ley, D. (2003). Artists, Aestheticisation and the Field of Gentrification. *Urban Studies*. 40(12). 2527–2544.
- Makagon, D. (2010). Bring on the Shock Troops: Artists and Gentrification in the Popular Press. *Communication and Critical/Cultural Studies*. 7(1). 26–52.
- Markusen, A. (2006). Urban Development and the politics of a creative class: evidence from a study of artists. *Environment and Planning A: Economy and Space*. 38(10). 1921–1940.
- Mathews, V., & Picton, R. M. (2014). Intoxifying gentrification: Brew pubs and the geography of post-industrial heritage. *Urban Geography*, 35(3), 337–356.

- Monroe Sullivan, D., & Shaw, S. C. (2011). Retail gentrification and race: The case of Alberta Street in Portland, Oregon. *Urban Affairs Review*, 47(3), 413-432.
- Naegler (2012). *Gentrification and Resistance: Cultural criminology, control and the commodification of urban protest i Hamburg*. Berlin: LIT Verlag
- Papachristos, A.V., Smith, C.M., Scherer, M.L. & Fugiero, M.A. (2011). More Coffee, Less Crime? The relationship between Gentrification and Neighborhood Crime Rates in Chiago, 1991 to 2005. *City & Community*, 10(3). 215–240
- Pratt, A. C. (2009). Urban regeneration: From the arts feelgood factor to the cultural economy: A case study of Hoxton, London. *Urban studies*, 46(5–6), 1041-1061.
- Ryan, G. W., & Bernard, H. R. (2003). Techniques to identify themes. *Field methods*, 15(1), 85-109.
- Safransky, S. (2014). Greening the urban frontier: Race, property, and resettlement in Detroit. *Geoforum*, 56, 237-248.
- Sandberg, S., & Copes, H. (2013). Speaking with ethnographers: The challenges of researching drug dealers and offenders. *Journal of Drug Issues*, 43(2), 176–197.
- Slater, T. (2014). Saknaden efter Marcuse – om gentrifiering och bortträngning. I H. Holgersson & C. Thörn, (red.) *Gentrifiering*. (s. 103–132). Lund: Studentlitteratur.
- Smith, N. (1996). *The New Urban Frontier – Gentrification and the revanchist city [Elektronisk resurs]*. Hoboken: Taylor & Francis Ltd.
- Thörn, C., & Holgersson, H. (2016). Revisiting the urban frontier through the case of New Kvillebäcken, Gothenburg. *City*, 20(5), 663-684.
- Törnqvist, N. (2017). *Att göra rätt: En studie om professionell respektabilitet, emotioner och narrativa linjer bland relationsvårdsspecialiserade åklagare* (Doktorsavhandling). Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet, Stockholm. Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-139203>
- Vaismoradi, M., Turunen, H., & Bondas, T. (2013). Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing & health sciences*, 15(3), 398–405.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Yoon, H., & Currid-Halkett, E. (2015). Industrial gentrification in West Chelsea, New York: Who survived and who did not? Empirical evidence from discrete-time survival analysis. *Urban Studies*, 52(1), 20-49.
- Zukin, S. (1987). Gentrification: Culture and Capital in the Urban Core. *Annual review of Sociology*. 13. 129-147.
- Zukin, S. (1991). *Landscapes of power: from Detroit to Disney World*. Berkeley: University of California Press.

Zukin, S. (2008). Consuming authenticity: From outposts of difference to means of exclusion. *Cultural studies*, 22(5), 724-748.

Zukin, S. (2010). *Naked city: the death and life of authentic urban places*. Oxford: Oxford University Press.

Zukin, S., & Braslow, L. (2011). The life cycle of New York's creative districts: Reflections on the unanticipated consequences of unplanned cultural zones. *City, Culture and Society*, 2(3), 131-140.

8.1 Övriga källor

Dahlberg, H., Kretschmer, M., Scotte, C., Kindblad, C., Jansson, A. & Biller, M. (2006). *Sofielund – Från Svinarysmland till mångkulturell stadsdel* (Deluppgift i kursen Stadens utveckling/Malmö). Malmö Högskola. Hämtad 2018-01-16 från http://www.malmo.stadsbibliotek.org/search~S7*swe/?searchtype=t&searcharg=sofielund+fr%C3%A5n

Kvällsposten (2017-10-31). Utpekad som värsta gatan – men där frodas friheten. *Expressen*. Hämtad 2018-01-22 från: <https://www.expressen.se/kvp/kronikor/nellie-erberth/ingenting-ar-svart-eller-vitt-nar-det-galler-norra-granges/>

Kvällsposten (2017-10-25). Så ska problemgatan rensas: ”Måste bort”. *Expressen*. Hämtad 2018-01-22 från <https://www.expressen.se/tv/nyheter/kvp/sa-ska-problemgatan--rensas-maste-bort/>

[Kvällsposten \(2018-04-19\). Malmös problemgata är ungdomarnas mötesplats. *Expressen*. Hämtad 2018-01-22 från https://www.expressen.se/kvallsposten/malmos-problemgata-ar-ungdomarnas-motesplats/](https://www.expressen.se/kvallsposten/malmos-problemgata-ar-ungdomarnas-motesplats/)

Kontrapunkt (2016) *Call to the grassroots!* Hämtad 2018-08-04 från: <http://www.kontrapunktmalmo.net/call-to-the-grassroots/>

Lokaltidningen Malmö (2017-12-14). Jakten på de svarta pengarna: Malmös specialinsats har burit frukt. Hämtad 2018-01-22 från <http://www.lokaltidningen.se/nyheter/2017-12-14/Jakten-p%C3%A5-de-svarta-pengarna-Malm%C3%B6s-specialinsats-har-burit-frukt-437410.html>

Malmö stad (2018). Amiralsstaden. Hämtad 2018-11-08 från: <https://malmo.se/Stadsplanering--trafik/Stadsplanering--visioner/Utvecklingsomraden/Amiralsstaden/Om-Amiralsstaden.html>

NGBG Gatufest (2018). En förfest för demokratin. Hämtad 2018-08-20 från <http://www.ngbg.se/>

Skånska Dagbladet (2011-06-14). Polis vill stänga ”svartklubbsgata”. Hämtad 2018-01-22 från <https://www.skd.se/2011/06/14/polis-vill-stanga-svartklubbsgata/>

Skånska Dagbladet (2009-09-02). Norra Grängesbergsgatan – ”Malmös coolaste gata”. Hämtad 2018-08-20 från <https://www.skd.se/2009/09/02/norra-grangesbergsgatan-malmos-coolaste-gata/>

Malmö stad (2017). Din gata - Din fest. *Stadsliv nr 3 2017*. Malmö stads gatukontor. Hämtad 2018-01-22 från

http://malmo.se/download/18.323afb7015f15dd2a065d28/1508760311041/STADSLIV_317_FI_NAL_webb.pdf#search='ngb

Studio Sueca (2014) Ett arbete om en stadsdel i förvandling. Visionsarbete 150827. *Studio Sueca*.

Sydsvenskan (2011-07-09). Polisen ska återta 'laglös' gata. Hämtad 2018-01-22 från <https://www.sydsvenskan.se/2011-07-08/polisen-ska-aterta-laglos-gata>

Sydsvenskan (2017-08-23). En förlikning var på gång när Kontrapunkt sades upp från sina lokaler. Hämtad 2018-01-22 från <https://www.sydsvenskan.se/2017-08-23/en-forlikning-var-pa-gang-nar-kontrapunkt-sades-upp-fran-sina-lokaler>

Sydsvenskan (2017-09-09). Regnet spöade NGBG:s stora festivalsatsning. Hämtad 2018-01-22 från <https://www.sydsvenskan.se/2017-09-09/regnet-spode-ngbgs-stora-festivalsatsning>

Sydsvenskan (2018-04-05). Varför talar ingen om allt positivt Norra Grängesbergsgatan står för? Hämtad 2018-08-01 från <https://www.sydsvenskan.se/2018-04-05/varfor-pratar-ingen-om-allt-positivt-norra-grangesbergsgatan-star-for>

Sydsvenskan (2018-04-06a). Vi behöver hjälp för att kunna utveckla området. Hämtad 2018-08-01 från <https://www.sydsvenskan.se/2018-04-06/vi-behoover-hjalp-for-att-kunna-utveckla-området>

Sydsvenskan (2018-04-06b) Jag hoppas att gatan blir en trygg samlingsplats. Hämtad 2018-08-01 från <https://www.sydsvenskan.se/2018-04-06/jag-hoppas-att-gatan-blir-en-trygg-samlingsplats>

Sydsvenskan (2018-04-10) De tidiga kulturaktörerna kan sällan vara kvar när gentrifieringen tar fart. Hämtad 2018-08-01 från <https://www.sydsvenskan.se/2018-04-10/de-tidiga-kulturaktorerna-kan-sallan-vara-kvar-nar-gentrifieringen-tar-fart>

Sydsvenskan (2018-05-04) Rockklubben som ska rädda gatan. Hämtad 2018-05-05 från <https://www.sydsvenskan.se/2018-05-04/rockklubben-som-ska-radda-gatan>

Tidskriften Arkitektur (2018-05-08) White: Vi lyfter det befintligas värde. Hämtad 2018-08-20 från <https://arkitektur.se/projekt/intervju/white-vi-lyfter-det-befintligas-varde/>